Meander

1 - 2016

14de jaargang nr. 1 jan-feb-maa 2016

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

INHOUD EN COLOFON

- 3 Beste natuurvrienden
- 4 Gefladder in de tuin
- 7 Akkervogels
- 8 Waar zijn onze akkervogels en bijen?
- 10 Het verdriet van Ambrosius
- 12 De kievit: vogel van het jaar 2016
- 12 Braakballen pluizen
- 14 Slimme mezen in de tuin
- 15 Naar het Natuurpark Viroin-Hermeton
- 17 De bende van de steenuilvrienden
- 18 Heikel muisje krijgt huisje
- 19 Kalender
- 24 Natuurspiegel van Oost-Vlaanderen
- 26 Vogelwaarnemingen sep. – nov. 2015
- 28 IJsduiker in Nazareth
- 29 Appelpluk en snoeihout sprokkelen
- 30 Abelenbladsteelmineermot
- 31 Expeditie Natuurpunt
- 32 Visvangst Belval
- 33 De Mediawatcher
- 34 Buizerd met prijskaartje
- 37 Riviercontract tegen overstromingsrisico
- 38 Natuurindicatoren 2015
- 38 Boekbesprekingen
- 39 We delen in de rouw van
- 40 Diverse voorstellingen

Inhoud

Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

Natuurinbreuken? Bel: 09/276.20.00 of natuurinspectie.ovl.anb@vlaanderen.be

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen. De vereniging wil het beleid en het behoud, de educatie en de studie van de natuur mede vorm geven.
T.: 015/29.72.20
www.natuurpunt.be

Lidmaatschap

Je wordt lid door 27 euro te storten op rek: BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, of op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67 te 9800 Deinze, 09/386.38.95; arsene.benoot@skynet.be.
Zij verzorgen de ledenadministratie van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* behalve van Zwalmvallei.
Ledenadministratie Zwalmvallei: Koen Gintelenberg, Poorterij 15, 9660 Brakel, 055/60.45.21, koen.gintelenberg@telenet.be.

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte en Zwalm.

http://vlaamseardennenplus.be

Contactpersonen

Regio: Vlaamse Ardennen *plus*
• Dirk Criel 055/45.66.10
dirkcriel@skynet.be

Websites en Flits

dominiek.decleyre@gmail.com
http://www.facebook.com/np.vaplus
http://vlaamseardennenplus.be
http://issuu.com/vlaamseardennenplus/docs

Afdelingen

• Deinze Zulte
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Groot Zingem
Eddy Van Den Abeele 09/384.43.54
ed.vandenabeele@skynet.be
• Herzele
Mieke Dennequin 0473/95.74.02
Mieke.Dennequin@gdfsuez.com
• Oudenaarde *plus*
Alexander Van Braeckel 0473/854562
alexander.tine@telenet.be
• Ronse
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Schelde-Leie
Jacques Vanheuverswyn 09/324.09.42
jacques.vanheuverswyn@telenet.be
• Sint-Lievens-Houtem
Erwin Declercq 09/282.06.70
erwin.declercq@hubkaho.be
• Vlaamse Ardennen
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Zwalmvallei
Jan François 09/361.03.00
jan.francois@telenet.be

Kernen

• Rondom Burreken
Filip Hebbrecht 055/49.55.63
filip.hebbrecht@telenet.be
• Werkgroep Bos t'Ename
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be

Werkgroepen

• Invertebraten (Lampyris)
Gerda Achtergaele 055/60.35.09
g.achtergaele@telenet.be
• Paddenstoelen
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Planten
Henk Coudenys
coudenys.henk@belgacom.net
• Vogels
Paul Vandenbulcke 055/49.60.12
paul@vwg-vlaamseardennenplus.be
• Zoogdieren
Dirk Criel gsm: 0475/45.05.34
dirkcriel@skynet.be

Limoniet

• Jo Packet 0499/59.32.57
jo.leenpacket@gmail.com

Reservaten met projectnummer

Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 40 euro en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt met vermelding van het projectnummer:

• Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699
• Bois Joly 6625
Patrick Alexander
patrick.alexander@scarlet.be
• Bos t'Ename-Volkegembos 6121
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
• Bovenlopen Zwalm 6142
Heidi Demolder 055/42.16.45
heidi.demolder@inbo.be
• Burreken 6602
Dirk Criel
dirkcriel@skynet.be
• Duivenbos 6632
De Neve Johan 054/50.18.59
natuur.herzele@scarlet.be
• Feelbos-Kalkoven 6185
Lucien Vanden Daele
055/38.70.54
• Grootmeers 6650
André Vandecapelle
0498/45.93.42
andre.vandecapelle@skynet.be
• Heurnemeersen 6063
Gerard Mornie
gerard.mornie@pandora.be
• Kordaelbos 6605
Lieven Kinds 09/383.71.39
lieven.kinds@scarlet.be
• Langemeersen 6076
Alexander Van Braeckel
0473/85.45.62
alexander.tine@telenet.be
• Leiemeersen van Astene en Bachte 6109
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Maarkebeekvallei 6670
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Middenloop Zwalm 6160
Chris Nuyens
chris_nuyens@telenet.be
• Munkbosbeekvallei 6151
Laurent Flostroy 0498/67.71.09
laurent.flostroy@pandora.be
• Nukerkebos-Bosheide 6641
Tristan Dewaele 0495/22.54.19
info.ecogardens@gmail.com
• Paddenbroek 9401
Thijs Lietaer 0473/58.17.14
thijs.lietaer@telenet.be
• Parkbos-Uilenbroek 6136
Dominiek Decleyre
dominiek.decleyre@gmail.com
• Perlinkvallei 6204
Vincent Decroock 0498/10.95.39
vincent.decroock@proximus.be
• Pyreneeën-Tombele 6667
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Rooigembeekvallei 6669
Gunther Groenez 0486/16.74.30
gunther.groenez@pandora.be
• Vuilbroek 6126
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Wijmier 6141
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Vallei van de Zeverenbeek 6082
Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik1@gmail.com

Meander

is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*..

Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van 7,5 euro op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot (zie ook onder 'lidmaatschap')

Redactie

• Jo Buysse 09/385.52.89
jozef.buysse@scarlet.be
• Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Norbert Desmet 0494/65.33.91
desmetnorbert@hotmail.com
• Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik1@gmail.com

Kalenderverantwoordelijke

Filip Keirse 055/38.78.83
filip.keirse@skynet.be

Verzending Meander

Arsène en Yvette Benoot 09/386.38.95;
arsene.benoot@skynet.be.

Kaftfoto: ringmus door Johan Cosijn
Lay-out: Jo Buysse.
Oplage: 3300.
Druk: Drukkerij Graphius, Gent. Papier: Cyclusprint 90 g 100 % kringloop. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Beste natuurvrienden

Een nieuw jaar, een nieuw bestuur

Dirk Criel

Na tien jaar onvermoeibare inzet geeft Guido (Tack) de fakkel van voorzitter van Vlaamse Ardennen *plus* (VA+) door aan Dirk (Criel). Koen (Houthoofd) neemt het werk van secretaris over van Peter (Breyne). Beide uit hun functie afscheidnemende bestuursleden verdienen onze dank en waardering voor die jarenlange inzet.
VA+ is de koepelorganisatie van de negen Natuurpunt-afdelingen, twee -kernen en vijf -werkgroepen die in de ruime regio van de Vlaamse Ardennen werkzaam zijn. Een natuurkoepel is geen vereniging op zich maar verenigt groepen en mensen die met natuur en landschap bezig zijn. Daarvoor zetten we de gebruikelijke communicatiekanalen zoals het tijdschrift Meander en de website in. Verder komen vertegenwoordigers van de diverse groepen en reservaten regelmatig samen en ontmoeten de Natuurpunt-leden elkaar jaarlijks op de Vlaamse Ardennendag - dit jaar op 24 april. De koepel probeert vooreerst gezamenlijke belangen te verdedigen, gemeenschappelijke acties te organiseren en te coördineren. Wij vinden het namelijk belangrijk om kennis en ervaring te delen en elkaar te ondersteunen. De sterkte van die grote(re) groep hangt af van de inzet en het enthousiasme van zijn bestuursleden en vrijwilligers.

Bestuurswissels verlopen nooit zonder horten of stoten. Niemand staat tegenwoordig nog te popelen om een bestuursfunctie op te nemen, laat staan verantwoordelijkheid te nemen over een entiteit met beperkte slagkracht en ondersteuning. De kracht van een koepel is tegelijk ook zijn zwakte. Het is de inzet van vrijwilligers die de grotere organisatie mogelijk maakt.

Je voelt de nieuwjaarswens al aankomen: ik wens VA+ meer vrijwilligers en een versterkte inzet, want ze bepalen in hoge mate de toekomst van het natuurgebeuren in onze regio. Een nieuw bestuur geeft de voorzet. Het is niet de eerste keer dat we in dit tijdschrift een oproep voor meer medewerkers lanceren. Uiteraard met een verlangen naar diversificatie van jong en oud, man en vrouw, allochtoon en autochtoon, met of zonder beperking en uit alle maatschappelijke lagen. Natuurpunt is geen elitair clubje waarvoor je over de nodige natuurkennis en handigheid moet beschikken om te kunnen deelnemen. Kennis en kunde komen vanzelf; een gezonde interesse volstaat. We zijn gebaat met medewerkers van alle slag: van organisatorisch ingestelde en administratief onderlegde mensen tot handige Harry's en mensen voor wie het niet teveel is om regelmatig de handen uit de mouwen en het hoofd buiten te steken. Indien elk van onze leden ook maar eenmaal per jaar een handje zou toesteken dan is op één slag veel werk verzet.

Geen tijd is een gemakkelijk, maar doorzichtig excuus. Want zijn we niet allemaal druk bezig? Ik alvast wel, maar toch. Je moet je tijdskader goed weten te besteden, zeker in deze drukke en overweldigende tijden. Natuurlijk moeten we niet allemaal al onze vrije tijd in de natuur stoppen. Er is nog zoveel te beleven in onze vrije uren - ook buiten de natuur.

Slechts een kleine minderheid is gehele dagen bezig met of in de natuur, zodat ook jij en vele anderen kunnen blijven genieten van onze Vlaamse Ardennen. Ze werken met veel plezier en gedrevenheid. Dit niettegenstaande er niet alleen fijne maar ook minder aangename kantjes aan vast zitten, vooral wanneer het erop aankomt natuurwaarden veilig te stellen. Het is begrijpelijk dat niet al onze leden hun tijd in de organisatie steken. Maar één kleine of grote inspanning voor de natuur bij tijd en stond verhoogt niet alleen jouw maar ook onze levenskwaliteit en zorgt ervoor dat ook de heel bezielde mensen ademruimte krijgen.

Ben je nog niet actief bij Natuurpunt? Probeer dan dit jaar ons niet alleen te vergasten met jouw aanwezigheid op één van onze vele activiteiten, maar tracht ook zelf een steentje bij te dragen en meld je aan als vrijwilliger. Er is een breed werkkader, gaande van occasionele helper bij grote activiteiten tot volwaardig bestuurslid. Je wordt in alle omstandigheden met open armen ontvangen en je staat er nooit alleen voor. Vooraleer je het weet ben je gebeten door de natuur en schuilt in jou een volgende voorzitter of secretaris. Ik kan het weten al zal ik geen tien jaar moeten wachten om de fakkel door te geven. Daar zorg jij wel voor. Maar actief blijven, doe ik zolang ik kan.

Gefladder in de tuin

Gisteren, vandaag en morgen

Luc Menschaert

Vlinders hebben zes poten en behoren tot de insecten, een deel van onze fauna dat bij de gemiddelde burger op weinig sympathie kan rekenen. De rekken in de tuinzaken staan vol met middeltjes om die beestjes het leven zuur te maken. Voor vlinders, dagvlinders wel te verstaan, maken de meeste mensen een uitzondering. Ze staan helemaal in de belangstelling. De tuinvlindertellingen van Natuurpunt zijn elk jaar een groot succes. In tijdschriften voor tuinders komen de dagvlinders en hoe ze te verlokken geregeld aan bod.

Stel, je hebt een tuin waarin een of meer vlinderstruiken en een mix van kruiden en bloemen de vlinders verleiden. Hoeveel soorten mag je dan na enkele jaren waarnemen verwachten? Eigen ervaring, de persoonlijke waarnemerslijsten in waarnemingen.be en de resultaten van de tuinvlindertellingen leren dat voor een doorsnee tuin dat aantal om tien à twintig soorten draait. Wie het geluk heeft naast een bos of natuurgebied te wonen, kan de vlinderlijst nog zien aangroeien. Tot om en bij een derde van de totale dagvlinderfauna van Vlaanderen, die 70 soorten telt.

Hoe was de toestand ruim een halve eeuw geleden? Fladderden er toen niet veel meer vlinders in de tuinen rond? Allereerst, voor de tuinier waren alleen de witjes van belang, want ze kwamen hun eitjes op de koolplanten leggen. De rest deed er niet toe. Toch zullen er wel mensen op vlinders hebben gelet, maar of ze veel notities hebben genomen, is maar de vraag. Veel informatie was er niet, een goed boek over vlinders te vinden was een hele opgave. Achteraf gezien kwam de dikke ‘Onze Vlinders’ uit 1928 van ter Haar, een Nederlander, in aanmerking, maar die stond in de boekenwinkel niet op de plank. We gaan dus uit van de gegevens uit één tuin in Zingem aan het station, verzameld van 1957 tot 1959. Om de waarheid recht te doen, het ging om het begin van een vlinderverzameling. Voordat die liefhebberij uit de hand liep, werd er gelukkig en vroeg genoeg mee gestopt. De tuin? Ruim honderd meter lang, met wat groentebedden, een grasveld en een boomgaard, met daarin een paar vlierstruiken en Sint-Janskruid en wilgenroosje als meest opvallende wilde flora. Het station van Zingem ligt nog net op zandgrond. Wat meer naar het zuiden toe, richting Heurne, begint de zandleemstreek. Van vlinderstruiken was in Vlaanderen nog geen sprake. Die exoot was toen wel al aan het verwilderen op braakliggende terreinen in de omgeving van Brussel. Kruiden, behalve tijm, waren nog niet in de mode. In een hoekje van de tuin stonden wat gladiolen en dahlia’s. Geschikt voor hoge vazen in huis, maar buiten waardeloos voor vlinders. Ze vlogen er met een wijde boog omheen. Kortom, naar huidige normen niet meteen een vlindervriendelijke tuin.

12 soorten

En dat voor de jaren vijftig. Valt dik tegen. We bekijken het soort per soort. Dikkopjes zijn vlinders van ruigten en grasland. Zowel het zwartspriet- als het geelsprietdikkopje, nog niet zolang gelegen de algemeenste dikkopjes in Vlaanderen, zijn in de Rode Lijst (2011) opgenomen in de categorie ‘kwetsbaar’. Een vlinderboekje uit die tijd (‘Vlinders’ door A.K. Vink, 1957, afbeelding op blz.5) vermeldt maar één dikkopje, het zwartsprietdikkopje, maar maakt er een bruin dikkopje van. Laten we het erbij houden dat er in de tuin ‘dikkopjes’ rondvlogen. Wat wel zeker is, ze waren zeer goed vertegenwoordigd. Nu duikt er in een groeiend aantal tuinen een derde dikkopje op, het groot dikkopje. Het is in het zuiden van Oost-

Twintig momenteel niet in gevaar verkerende tuinvlinders en hun aanwezigheid in 1957-59

	Zingem 1957-’59
‘Dikkopje’	+
Koninginnenpage	+
Groot koolwitje	+
Klein koolwitje	+
Klein geaderd witje	+
Oranjetipje	
Boomblauwtje	
Icarusblauwtje	+
Bruin blauwtje	
Kleine vuurvlinder	+
Atalanta	+
Dagpauwoog	+
Distelvlinder	+
Kleine vos	+
Gehakkelde aurelia	
Landkaartje	
Bont zandoogje	
Bruin zandoogje	
Oranje zandoogje	
Hooibeestje	+

koninginnenpage

Vlaanderen in opmars. De koninginnenpage was meer dan nu een zeer opvallende verschijning: twee waarnemingen. De drie witjes waren zoals verwacht algemene vlinders, met ook toen het klein geaderd witje in de minderheid. Opnieuw een mankement in het boek: het groot koolwitje krijgt wel tekst, maar staat niet afgebeeld. Van het oranjetipje in de tuin geen spoor. Evenmin van het boomblauwtje, dat nu zelfs in de stad vliegt waar wat bomen staan. Over het hoofd gezien? Evenmin in het boek opgenomen. Er vloog af en toe wel eens een blauwtje over het grasveld, maar toch mondjesmaat. Dat zullen wel icarusblauwtjes geweest zijn. De kleine vuurvlinder daarentegen was een dagelijkse klant. Atalanta, dagpauwoog, kleine vos: algemeen, in deze volgorde. Atalanta's vlogen op het einde van de zomer in wolkjes op van afgevallen pruimen. In 1958 lieten er zich distelvlinders zien: 1958 was inderdaad een goed jaar voor de distelvlinder, die een trekvlinder is uit Zuid-Europa en Afrika. Ook de gehakkelde aurelia's en de landkaartjes ontbraken. Nu zijn het regelmatige bezoekers op de vlinderstruiken. De wijfjes van beide soorten zetten hun eitjes af op bladen van de grote brandnetel. Deze was toen niet de alom vertegenwoordigde plant die hij later geworden is. Heel merkwaardig: geen enkel zandoogje. Behalve de vlinderfauna die 's zomers als dronken aan de bloemtrossen van de vlinderstruiken geplakt hangt, zijn het net de zandoogjes die door hun onverdroten gedartel rond bloemen, kruiden en heesters een van de charmes van de hedendaagse natuurtuin uitmaken. In het zuiden van Oost-Vlaanderen hebben de oranje en de bruine zandoogjes de jongste twintig jaar veel terrein veroverd. In meer natuurlijk terrein treffen we ze aan in ruig grasland,

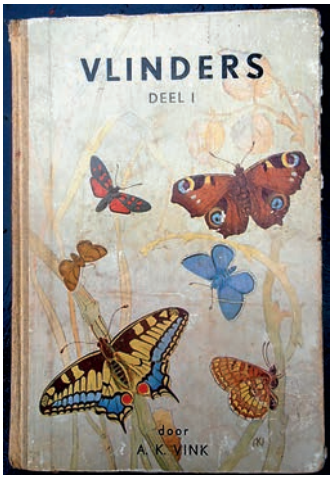

voor het oranje zandoogje liefst afgewisseld met struweel en hagen. Hetzelfde geldt voor het bont zandoogje, dat rond beschutte houtkanten vliegt en thuis is in tuinen waarin bomen en heesters voor een mengeling van zon en schaduw zorgen. Tuinen in de jaren '50 waren opvallend kaal. Het rijke gamma aan sierheesters kwam pas veel later op de markt. Ten slotte nog het hooibeestje. Hoewel in de Rode Lijst niet in gevaar, is dit helemaal geen alledaags vlindertje meer. Dat was het in de jaren '50 wel.

De dagvlinderfauna in Zingem was nog twee vlinders rijk. Dat brengt het aantal op veertien. Maakt niet veel uit op het eerste gezicht, was het niet dat hun aanwezigheid aangeeft dat de vlinderlijst uit lang vervlogen tijden stamt. De eerste is de argusvlinder. Deze vlinder lijkt wat op de bleke vorm van het bont

Argusvlinder *foto: Lucien Van Den Daele*

zandoogje. Het is een soort van schraal grasland en korte vegetatie. In warme zomers vliegen de argusvlinders van begin april tot eind oktober in drie generaties. Deze productiviteit heeft niet kunnen beletten dat van alle min of meer algemene vlinders de argusvlinder de steilste terugval in Vlaanderen op zijn naam heeft staan. In Dagvlinders in Vlaanderen, editie 1999, was de argusvlinder 'vroeger zeer algemeen en is dat momenteel nog steeds'. In de editie 2013 'lijkt de argusvlinder enkel op kleigronden in de buurt van de kust stand te houden'. In de huidige Rode Lijst staat hij in de categorie 'bedreigd'. De oorzaak van de achteruitgang is niet bekend. Het verhaal van de argusvlinder toont aan hoe razendsnel een 'gewone' soort kan verdwijnen. In Zingem zaten die vlinders graag te zonnen op lage muurtjes, overblijfselen van een serre. Net als bonte zandoogjes verdedigen de mannetjes argusvlinders met felheid hun territorium. Ook in Oost-Vlaanderen

ging het snel. De laatste argusvlinder in de regio werd gezien op 4 augustus 2004 in het Parkbos-Uilenbroek in Sint-Maria-Lierde.

Grote vos *foto: Lucien Van Den Daele*

De tweede soort, de grote vos, is in de Rode Lijst beland in de categorie 'ernstig bedreigd'. Veel dieper kan een vlinder niet vallen. De categorie erna betekent de boeken toe: 'regionaal uitgestorven'. Deze vlinder vliegt langs bosranden en plant zich voort in grotere bosgebieden. Warme zomers, zoals die van 1959, een van de warmste van de eeuw, leidden ook elders tot tijdelijke populaties. In Zingem waren de grote vossen van 1957 tot 1959 in de tuin aanwezig. Het liefst hielden ze zich op om en bij een oude kerselaar en een muur begroeid met klimop. Nu weten we dat de grote vos eind de jaren '50 al op zijn retour was en wordt het wedervaren van deze en andere vlinders op de voet gevolgd, maar toen was dergelijke informatie onbestaande. De grote vossen waren er gewoon. Een koninginnenpage zien komen aanvliegen in de verte (gaat hij deze kant op of verdwijnt hij over de muur bij de geburen?), dat deed pas het hartje sneller slaan.

Sinds de jaren '80 blijft het aantal waarnemingen van de grote vos in Vlaanderen vrij stabiel. In de meeste gevallen zou het nu om zwervers gaan. De grote vos is een felle vlieger met een grote actieradius. In de regio waren er 20 waarnemingen van 2011 tot 2015, de meeste in de Vlaamse Ardennen.

Sinds 1959 is er het een en het ander veranderd. Nog geen tien jaar later stond de zeis te roesten in de stal en kreeg de grasmaaier een ereplaats in het tuinhok. De netheidobsessie was geboren. Aanvankelijk was er de coniferengekte, later kwam er gelukkig een omslag naar loofbomen en heesters. Nieuwe vlinders vonden de weg naar de tuinen: landkaartje, gehakkelde aurelia, boomblauwtje en bont zandoogje. De weelde aan graslandvlinders, met hun in mensenogen absurde habitatvereisten qua gras en vegetatie, verdween als sneeuw voor de zon. Twee vervangers, het fraaie oranje zandoogje en het onopvallende bruine zandoogje, zijn erin geslaagd de argusvlinder te doen vergeten. Maar vooral driemaal hoera voor de vlinderstruik, fast food restaurant voor vele vlinders. Wel een exoot, maar geen booswicht. Zonder hem geen tuinvlindertelling die naam waardig.

Klimaat

We poetsen onze kristallen bol op en werpen een blik in de toekomst. Onzin natuurlijk, die blijft geheim. Prognoses, dat mag. Dagvlinders in Vlaanderen, editie 2013, geeft voor elke vlindersoort een prognose voor 2050 in het licht van de klimaatopwarming. Alle dagvlinders die hier aan bod zijn gekomen, ook de argusvlinder en de grote vos, krijgen de vermelding mee: 'Volgens de voorspellingsmodellen zou het klimaat in België ook in 2050 geschikt zijn voor - 'vul de naam van de vlinder in' -. Bij het oranjetipje en

de kleine vos klinkt het 'minder geschikt' en bij de distelvlinder 'veel geschikter'.

Wie jong genoeg is om het nog mee te maken, zal in 2050 in zijn tuin grotendeels dezelfde dagvlinders zien fladderen. Al zijn de nieuwkomers nu al op weg. De braamparelmoervlinder breidt snel uit naar het noorden en heeft naast bramen ook frambozen als waardplant. Voorlopig is hij beperkt tot de Ardennen. Uit het oosten rukt het flets gekleurde kaasjeskruiddikkopje op. Bij de tuinvlindertellingen van 2015 werd dit dikkopje 38 keer gemeld, vooral in Vlaams-Brabant. Het heeft inmiddels de omgeving van Ninove bereikt. In de regio zijn er sinds 2011 drie exemplaren gezien: 2 in Ronse en 1 in Zottegem. Voorts geeft Dagvlinders in Vlaanderen 13 kanshebbers op die tegen 2050, bij een temperatuurstijging van 4°C, in Vlaanderen zouden kunnen voorkomen. Het groot geaderd witje zit erbij, een prachtige vlinder met gitzwarte aders in de vleugels. Vele decennia geleden vloog hij nog in hoogstamboomgaarden rond. Ten slotte volgt er nog een lijst van liefst 52 soorten die nu in een straal van 200 km rond Vlaanderen voorkomen, maar waarvoor hier de waardplanten en/of de geschikte biotoop momenteel nog ontbreken. Vlinders met welluidende namen, waarvoor je, als je ze op je levenslijst wilt krijgen, moet jakkeren van hot naar her. Eén vlindertje neemt zelf het initiatief, het komt ons tegemoet: het tijgerblauwtje. Sinds 2013 is dit blauwtje - met staartjes aan de ondervleugels- viermaal waargenomen, in Ronse en Bos t'Ename (2013) en Zingem (2013 en 2015).

Vooral soorten met een groot vliegvermogen spelen soms snel op nieuwe kansen in. Dat bewijst het scheefbloemwitje, een vlinder van berghellingen met als dichtstbijzijnde locatie de Alpen. Wegens de afstand van zijn leefgebied tot Vlaanderen komt het niet op de prognoselijst voor. Rond 2008 begon het aan een veroveringstocht die het in 2014 leidde tot midden Duitsland, onderweg gebruikmakend van de flora van de rotstuintjes. Op 27 september 2015 werd een scheefbloemwitje ontdekt bij Maastricht. Dit witje lijkt zeer goed op ons klein koolwitje. Verschilpunten: de vorm van de zwarte vlek en de situering van die vlek ten opzichte van de zwarte vleugelpunt. Voer voor supernerds? Mogelijk, maar toch kijken we uit naar het eerste scheefbloemwitje dat zal neerstrijken op onze *Iberis sempervirens*.

Akkervogels

Norbert Desmet

Vijf voor twaalf!

Er roert wat in akkervogelland. Hoe zeldzamer ze worden, hoe groter de intenties om er iets aan te doen. Rijkelijk laat allicht want voor een aantal soorten is het al te laat. Nemen we ringmus en geelgors als voorbeeld, dan moet je geen wetenschapper zijn om te weten dat we nog onmogelijk terug kunnen naar de situatie van pakweg 25 jaar geleden. 1990 wordt dikwijls beschouwd als kanteljaar en dan ging het pijlsnel naar beneden met o.a. de aantallen ringmussen en de broedclusters van geelgorzen.

Wat kan dan nog in 2016? In de eerste plaats zouden we minstens de overleving van een aantal soorten proberen te verzekeren in ons werkingsgebied of tenminste dat nog 'proberen te proberen'. Dit kan met wintervoedsel en verbetering broedgelegenheid, kort uitgelegd: wintervoederakkers en verbetering broedomstandigheden door akkerrandbeheer en kleine landschapselementen. In het artikel op blz. 8 zien we wat de inbreng van het RLVA is, en met hen is ook de VLM met een rist voorstellen aan landbouwers (lees subsidies) bezig. Op een paar plaatsen probeert ook ANB met wintervoederakkers er iets aan te doen. Daar heeft men telkens 'middelen'. En ook NP heeft een aantal verspreide projecten met wisselend succes.

In de tweede plaats is het aan NP (met minder middelen) om te 'ondernemen' waar kan en aansluitend in reservaten of op akkervogel-kerngebieden. *Heuvelland*, toch wat analoog aan onze streek en met onze uitgeweken Pierre Hubau, heeft uitstekende resultaten door een paar jaar gericht werken aan wintervoederakkers (zie de tabel hiernaast) en met gecoördineerde tellingen van broedvogels. Zo werden op 13 januari 2015 in Heuvelland 270 geelgorzen geteld, terwijl er bij ons eind december minder dan 30 waren in Ronse (ons beste wintergebied). We lezen in

Simultaantelling van zondag 29 november 2015 in Heuvelland	
Geelgors	127
Rietgors	3
Vink	205
Keep	17
Groenling	14
Kneu	30
Ringmus	250
Fazant	6
Torenvalk	2
Blauwe kiek	2

'Het Vogeljaar' 4-2015 over een project in Nederland waar met aanpassingen aan het landschap het aantal patrijzen van 3 naar 34 koppels toenam, met in de marge tal van andere soorten die het goed deden. Dit door middel van akkerfaunaranden, graanakkers, blijvende winterstoppels… en elders in Nederland met 'vogelakkers', een afwisseling met stroken natuurbraak en luzerne, speciaal voor grauwe kiekendieven, boeiend Natuurbericht.

Patrijzen *foto: Patrick Feys*

Daarnaast zou het al mooi zijn als we als NP konden waarmaken om via een verscherpte aandacht in 2016 akkervogels in een ruime zin te registreren op waarnemingen.be. Niet alleen de gorzen (grauwe en geelgors en rietgors), maar ook veldleeuwerik, ringmus, kneu, holenduif, graspieper en patrijs zijn onze aandacht dit jaar meer dan waard. Bedenk dat er waarnemingen van rietgorzen zijn tot in de tuinen op zoek naar voedsel! Voedsel ontbreekt in de winter op onze akkers en dat is cruciaal! En zijdelings hebben we ook soorten als torenvalk, kievit (jaarvogel 2016 bij ons), gele kwik, zomertortel (voor zover nog waarnemingen)…

Een derde stap zou ideaal zijn moesten we er op korte tijd in slagen om alle instanties de handen in mekaar te laten slaan en met een soort overkoepelende werkgroep de bestaande initiatieven EN de resultaten/waarnemingen in kaart te brengen. Ook de landbouw kan dichter betrokken worden omdat erosiemaatregelen en vergroening in de teeltplannen tegelijk mogelijkheden kunnen bieden voor akkervogels. Zo kunnen we nog een plan voor de toekomst op poten zetten. Lukken we daar binnen korte tijd niet in dan ziet het er erg somber uit voor de akkervogels en wordt die rode lijst alleen maar groter, ook bij ons. Dan wacht inderdaad de 'stille lente' zonder veldleeuwerik en co.

Waar zijn onze akkervogels en bijen gebleven?

Paul Haustraete (RLVA)

Een verhaal over bijgeloof of is het eerder een geloof in bijen?
Akkervogels en bijen, ogenschijnlijk hebben ze niets met elkaar gemeen, maar toch… de aan- of afwezigheid van zowel akkervogels en/of bijen toont aan hoe het gesteld is met ons milieu. Overleven wordt steeds moeilijker zowel voor vogels als voor bijen. Hoe kunnen wij als regionaal landschap en jullie, inwoners, helpen om het tij te keren?
Hoe kunnen wij u, landbouwer, jager, inwoner, natuurbeschermer mee betrekken in een positief verhaal ten gunste van de akkervogels en de bijen?
Want daar draait dit verhaaltje rond!

Reeds jaren beheersen alarmerende berichten over zowel onze akkervogels (geelgors, grauwe gors, veldleeuwerik, huiszwaluw, boerenzwaluw, etc) en bijen de natuurberichten. Neen, we gaan hier als niet-specialisten zeker niet verder uitweiden over de bedreigingen; daarover vind je heel wat meer info via het internet en/of via gespecialiseerde organisaties. Over één zaak is nagenoeg iedereen het eens: gebrek aan voedsel wordt beschouwd als één van de belangrijkste boosdoeners …
RLVA heeft daarom een nieuw project uitgewerkt voor de periode 2015-2017. Hopelijk, naargelang het succes, kan dit verlengd worden.

Waaruit bestaat dit project?

Naar analogie van de nieuwe beheerovereenkomsten die de VLM (Vlaamse Landmaatschappij) afsluit met landbouwers, heeft RLVA een set maatregelen uitgewerkt die enkel van toepassing zijn in volgende gevallen:

- In principe opereert RLVA enkel in gebieden die NIET vallen binnen de afgebakende VLM-akkervogelgebieden. Maar zij kunnen wel aan de slag in gebieden, in gebruik door landbouwers, binnen de door VLM afgebakende akkervogelgebieden als het overleg aantoont dat door omstandigheden een contract met de VLM niet gevaloriseerd kan worden (bv. landbouwer wil een contract van minder dan 5 jaar). RLVA wordt daarvan op de hoogte gebracht door de bedrijfsplanners van de VLM.
- RLVA opereert in gebieden, eigendom van particulieren (= niet-landbouwers).

Boerenzwaluw *foto: Lucien Van Den Daele*

- De bedragen die RLVA hanteert zijn ongeveer 200 euro/ha minder dan deze bij de VLM; de reden is dat RLVA soepeler zal optreden bij het afsluiten van contracten, waardoor de kans reëel is dat landbouwers liever contracten afsluiten met RLVA dan met VLM.

Voorwaarden:

- enkel acties op zon beschenen percelen;
- oppervlakte maximaal 50 are;
- breedte: afhankelijk van het perceel;
- geen fauna voedselgewassen (granen) langsheen waterlopen (ivm sproeien van gifstoffen);
- RLVA beoordeelt autonoom de geschiktheid van de percelen;
- duur van de acties bedraagt minimaal 1 jaar en maximaal 3 jaar.

Mogelijke acties*: zie tabel hieronder

Deze acties hebben gemeen dat ze niet ingezaaid worden met een gewas dat geoogst wordt voor de opbrengst. Ze hebben niet zozeer een economisch nut. Ze worden ingezaaid met de bedoeling voedsel- en schuilmogelijkheden te creëren voor akkervogels en bijen, waar tevens andere diergroepen van profiteren zoals sommige zoogdieren (muizen) en de daaraan nauw gebonden roofvogels. Ze worden vaak ingezaaid door natuurverenigingen, denk maar aan akkertjes voor akkerkruiden, akkerranden of door wildbeheereenheden om in het wild levende dieren te helpen. Elke actie heeft zijn nut voor bepaalde dieren of diergroepen. RLVA hoopt via dit project u te kunnen bereiken en betrekken bij de bescherming van onze akkervogels en bijen.

Welke organismen hebben baat bij deze acties?

- **Dieren**

Patrijs en fazant brengen hun jongen groot in deze percelen. Ze profiteren van het insectenaanbod en schuilen er bij koud en nat voorjaarsweer. Ook tal van zaden- en insectenetende vogels bezoeken de percelen doorheen het jaar. In de winter zie je vaak grote groepen vogels in de akkers op zoek naar zaden.
Kleine zoogdieren, zoals hazen en konijnen, schuilen er en doen zich te goed aan knollen en bladeren. Ook reeën wagen er zich in. Om nog maar te zwijgen over muizen en mollen, die dan ook weer op het menu van onze roofvogels staan.
Doorheen het hele groeiseizoen vinden tal van insecten er een thuis. Stuifmeel- en nectarzoekende insecten vinden altijd wel een soort die net in bloei staat.

- **Planten**

Door de akkers relatief ijl in te zaaien krijgen de natuurlijke akkerkruiden ook kans te kiemen en dragen bij aan de variatie in planten op de akker.
Ondanks hun tijdelijk karakter hebben deze perceeltjes net een bijzondere kleurrijke waarde als klein landschapselement, maar tevens als recreatief/toeristisch element.

Ondertussen zijn we de komende lente reeds aan de eerste evaluatie toe en kijken we uit naar de resultaten.

***Mogelijke acties: meer info bij paul.haustraete@rlva.be of 055/20.72.65**

Actie*	Vergoeding	Inhoud actie
Faunavoedergewas	€1700/ha	Akkervogels: graan én bloemenmengsel
Aanleg en onderhoud gemengde grasstrook plus	€1900/ha	Akkervogels én bijen: inzaaien van 70% grassen + 10% vlinderbloemigen + 10% één- en/of tweejarige kruiden + 10% meerjarige kruiden
Onderhoud gemengde grasstrook plus	€1800/ha	Akkervogels én bijen: behouden van een bestaande kruidenrijke grasstrook
Aanleg en onderhoud bloemenstrook	€1800/ha	Akkervogels en bijen: Inzaaien van éénjarige mengsels of klavermengsel of meerjarige bloemenmengsel

Het verdriet van Ambrosius

Gilbert De Ghesquière

Vandaag liep ik langs de Striene voorbij een deels ondergelopen weiland. Er zat een peloton krakeenden, aangevuld met wilde eenden, slobeenden en zelfs vijf koppeltjes pijlstaarten. Kieviten en kokmeeuwen gingen af en toe de lucht in. Terwijl ik de vogels telde kwam er uit de richting van het beekbrugje een sportwagen aanrijden. Gelukkig was de man achter het stuur niet gehaast, zodat mijn broek een lading verse modder gespaard bleef. Maar daar kwam uit dezelfde richting al een andere auto aanstuiven. De chauffeur met kaki jasje en assorti pet keek zelfs niet opzij. Ik vluchtte wijselijk de berm in. Een minuut later keerde dezelfde wagen haastig terug en verdween over het brugje.

Ik wandelde ook zelf in die richting. Honderd meter voorbij de beek zag ik in een stoppelveld een pracht van een vogelverschrikker. Ik deed een paar stappen in het veld om hem te vereeuwigen, toen ik iemand hoorde roepen. Er kwam een boze man naar me toe. Wat deed ik daar? Dit was zijn veld, vanaf daar! Toen ik hem vertelde dat ik zijn schrikker wilde fotograferen kalmeerde hij wat. Maar hij had een goede reden om boos te zijn. Want precies op de plaats waar ik stond had kort tevoren nog een sportwagen gestaan, de sporen waren goed zichtbaar. Er was een man uitgestapt, en een hond. Een aangelande landbouwer had hem daarover opgebeld, maar toen hij eraan kwam reed het vehikel clandestien weg. Hij

Jonge ekster *foto: Gilbert De Ghesquière*

was er met zijn eigen auto snel achteraan gereden, en had zijn nummerplaat genoteerd. Dat was iets voor de politie. Want weet je wel hoeveel moeite het kost om een paar fazanten te schieten?

Dit was iets wat de man verdriet deed: hij deed zijn best om fazanten te kweken, en dan kwamen mannen met loslopende honden die verjagen. Wat verder woonde iemand met een half dozijn honden. Soms ging die man fietsen en dan liepen die honden mee en sprongen ze overal rond. En ze verjoegen fazanten. En hazen.

Vossen deden dat ook, en erger, ze pakten zijn fazanten. Een paar weken terug was hij in de buurt met een paar collega's gaan jagen. Hij wist dat er in een van zijn velden een vos zat, en hij had gelijk gehad. Een van zijn medejagers had het beest neergelegd. "Ze zijn een verdriet", die vossen. Ze zaten overal. Hij kon ze 's nachts volgen met zijn

Biologische groententeelt

Ourobouros.be

Flexibele groentenmanden

infraroodkijker.

Ik vertelde hem dat ik al jaren aan de rand van het dorp woonde, waar we 's nachts steenuiltjes konden horen roepen, maar ik had nog nooit een vos gezien of gehoord. Ah, steenuiltjes, die waren geen verdriet. In een van zijn knotwilgenrijen woonde er eentje. Maar het ging slecht met de knotwilgen. Hij kende boeren die hun wilgen vergiftigden. Of die ze in de stam doorzaagden, zodat ze niet meer konden opschieten. Hij wist van een boer die van de gemeente een vergunning had gekregen om zijn wilgen te vernietigen. Dat had de gemeente niet mogen doen, maar hij had het van vrienden politiekers gedaan gekregen. Er waren ook boeren die zonder vergunning hun knotwilgen afzaagden en wegbrandden. Hij had de milieuambtenaar erbij gehaald, maar die deed niets. Ook tegen de loslopende honden niet. Of tegen vreemde snuiters die rommel achterlieten langs de veldwegen.

Met zijn nachtkijker kon hij auto's het gebied zien binnenrijden. Om fazanten te stelen. Of om afval te kieperen in zijn bossen. Maar ze moesten wel uitkijken waar ze reden. Vorige zomer was er een vastgereden in de modder. Ja, ook met de trage wegen ging het bergaf. Soms leken het wel loopgrachten. Het was de schuld van die motorijders en quadders. Onlangs waren er opgepakt. Ze hadden een systeem waarmee ze hun nummerplaat konden wegdraaien.

Kraaien waren ook een verdriet. En het was erg dat hij in dit seizoen geen kraaien kon vangen. Zijn vangkooi was leeg. Maar eksters, dat kon wel. Hij had er het voorbije jaar meer dan honderdvijftig gevangen. Dat was te danken aan een vrouwtjesekster, die hij gevangen had en als lokvogel gebruikte. Het zijn de vrouwtjes die roepen, en zij was een kampioen. Hij had haar geringd. Hij gaf ze goed te eten, vlees van duiven die hij geschoten had, en eieren. Maar hij had

Kauw *foto: Gilbert De Ghesquière*

haar in een kooi gezet met een paar kauwen. En die hadden haar doodgepikt en half opgegeten.

Er vlogen enkele nijlganzen over. "Die zijn ook een verdriet". Er volgde geen nadere opsomming van door hen gepleegde misdrijven. Misschien was het feit dat ze onvergund overvlogen al misdadig genoeg.

Nog iets verdrietig was die boer die hem opbelde omdat zijn weiland krioelde van de konijnen. Hij was er naartoe getrokken, maar na een hele voormiddag 'fretten' had hij maar tien konijnen kunnen schieten. Hij had zich iets anders voorgesteld van dat krioelen. En konijnen zijn rap. Als er een fret achteraan zit kunnen ze zooooo hoog springen.

Intussen waren in de kruinen van een van zijn bosjes een vijftigtal kauwen verzameld. "Die zijn een verdriet, die kauwen". Maar hij had een vergunning om het hele jaar door kauwen te schieten. En dat deed hij bijna elke dag. Want ze hadden zijn ekster doodgepikt. En ze zaten op zijn schouw. En als ze in zijn schouw kropen konden ze brand stichten. Maar de politiekers deden niets. Er zou eerst eens een rijke villa moeten afbranden, dan zou er wel iets

Jan FRANCOIS
Landmeter-expert

Gentse Steenweg 138
9620 Zottegem

09/361 03 00
jan.francois@telenet.be
www.aardbol.be

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'

Dierenartsen De Pourcq Bernard
en Moreaux Philippe

Blauwesteen 43 te 9600 Ronse

www.dierenartsenpraktijkblauwesteen.be
tel: 055/21.38.19

uit sympathie

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD

alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

gebeuren!

Er stopte een auto, met aan het stuur de landbouwer die hem verwittigd had over de delinquente sportwagen. Die beaamde het verdriet van de loslopende honden. Er stonden borden dat men honden aan de leiband moet houden. Maar dat moet eigenlijk overal. Maar ze deden er niets tegen, de politiekers. Er zou eerst eens een rijkaard gebeten moeten worden. "'t Zal wel zijn, Ambrosius..." zei de sportwagenverklikker. Zo vernam ik de naam van de kauwenjagende sportwagenverschrikker.

Het was nu, ondanks al het verdriet, eigenlijk een gezellig gesprek geworden. Ik kreeg toelating om de vogelverschrikker vast te leggen. Al vond Ambrosius dat hij hem eerst wat rechter zou moeten zetten. Maar de verklikker vond dat een verschrikker altijd wat scheef moet staan. Daar was ik het volledig mee eens. Ik stapte voorzichtig het veld op, terwijl mijn gespreksgenoten achter een haag verdwenen. Ik maakte daar dankbaar gebruik van om ook de kraaienvangkooi te fotograferen.
Ik wandelde verder. Ter hoogte van de oude Striene graasden een tiental nijlganzen. Wat verderop zat er nog een ganzenkoppeltje verdrietig te wezen... Toen ik een uurtje later weer langs het halfoverstroomde weiland wandelde, hoorde ik wat hagelknallen. Krakeenden vlogen in paniek over mijn hoofd. Misschien was het Ambrosius die zijn eksterverdriet verschoot.

Tot zover het verhaal van een toevallig voorbijstruinende vogelaar. Elke gelijkenis met bestaande personen, gebeurtenissen, activiteiten, aangehaalde voorbeelden of namen van personen berust niet louter op toeval. Verhalen gaan een eigen leven leiden en verworden tot vertelsels. Zo ontstonden de fabels van Aesopus en de Ilias van Homerus. Wie weet waar het verdriet van Ambrosius ooit uitmondt? Hoeveel water er ook door de Striene stroomt, de geschiedenis herhaalt zich zonder genade, met de regelmaat van een roestige, koppige klok.

Braakballen pluizen

Zoals reeds aangekondigd in de vorige Meander volgen nog drie pluisavonden onder de vleugels van RLVA in de Kaaihoeve, Oude Scheldestraat,16, te Meilegem op 21 januari, 18 februari en 17 maart, telkens van 19 tot 22u. Alle geïnteresseerden zijn welkom

De kievit: vogel van het jaar 2016

Norbert Desmet

Onze vogelwerkgroep kwam voor dit jaar tot de keuze van de kievit als vogel van 2016. We proberen dus die soort intenser te volgen. Wat speelde mee in de keuze? Het is in de eerste plaats een erg bekende soort voor ongeveer alle natuurliefhebbers, de soort heeft ook een eigen verhaal in onze streek en vooral, de kievit gaat achteruit en dat allemaal samen vraagt om aandacht dit jaar.

Kieviten die in groep over de akker 'flappen' in zwart-wit zijn een bekend beeld voor ons allemaal. Pittiger nog als ze in de lente over de velden buitelend hun mooie 'kiewit' uitbazuinen en hun broedgebied afbakenen of urenlang opdringerige kraaien uit hun buurt proberen te houden. Het is een van de soorten die in onze gezamenlijke vogelkennis gebakken zit. Het is ook een van de vele soorten die onopvallend in aantal achteruitgaat, bij ons zowel als broedvogel en als wintervogel. Weg zijn de grote winterconcentraties op de akkers met nog niet zolang geleden langs de N60 in Heurne, jaarlijks een paar duizend…

De aparte geschiedenis van de kievit bij ons is sommigen bekend: van weidevogel ooit naar akkervogel, zelfs vrij recent. Samen met Gust Schaemelhout telde ik in de jaren 70 als aangename 'verplichte' opdracht kieviten in de meersen van Oudenaarde. Inventariseren 'avant la lettre'. Er blijven historische getallen hangen van meer dan 20 broedparen, geteld alleen al van op de 'ring' t.h.v. Oudenaarde, te controleren aan de hand van overvliegende zwarte kraaien. De mannetjes kievit gingen dan achter de kraai aan tot aan de grens van hun broedterritorium. Dit terwijl de vrouwtjes op het nest zaten, toen nog veilig in de hooiweiden, die redelijk laat gemaaid werden. Later in de zomer zaten ze dan op de gemaaide percelen, ouden en jongen samen met o.a. in hun gezelschap veel grote lijsters en gele kwikken, allen 'trots' op hun nakomelingen. Wat een tijd!

Wat heeft de overstap van de soort naar de akkers veroorzaakt? Er is een sterk vermoeden dat de gradiëntrijke hooiweiden te snel plaatsmaakten voor eeuwig groene raaigras- en andere te bemesten graslanden. Het werd een eentonige hoge groene brij waarin de kievit letterlijk zijn nest en jongen niet meer terugvond, laat staan voldoende voedsel als oogjager…

Dan maar verkassen naar de akkers in de jaren tachtig, aanvankelijk met enig succes en twee tot drie nesten per jaar. Starten deden ze in de vroege graanakkers en niet bewerkte velden, later een tweede nest in de bietenakkers… meestal succesvol. Maar toen bolden de machines steeds vroeger over de kouters en dan kwam de mais steeds meer opzetten. De grauwe gors stierf uit bij ons, de veldleeuwerik ging drastisch achteruit, allemaal de laatste 20 jaar, de akkervogels in het rood… Misschien speelt het klimaat ook mee met wispelturiger weer? Momenteel probeert de kievit nog stand te houden in onze streek maar de broedresultaten zijn echt niet goed en voor de toekomst als soort is dat nefast. Nesten verdwijnen onder de steeds vroegere en meer intensieve akkerbewerking en met de opgroei van de schaarsere jongen is er ook wat mis… voedsel??

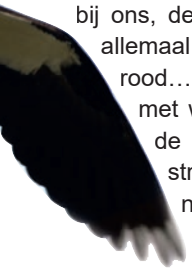

Als we ergens te rade kunnen is het bij onze noorderburen, je weet wel met de koningin en het eerste kievitsei, gelukkig traditie nu. In Sovon-nieuws van juni 2015: “in het grote Waddenzeegebied gaat de kievit snel achteruit behalve in de kwelders van de Nederlandse oostelijke Waddenzee: zouden de kieviten daar profiteren van de minder intensieve manier van boeren daar?” En iets verder: “Zelfs de meest algemene onder de boerenlandvogels, de kievit, gaat nu hard achteruit en is bijna gehalveerd ten opzichte van 1990. De indruk is sterk dat de kuikenoverleving de sleutelfactor is voor de kievit. Factoren als harde wind, weinig neerslag, lage voorjaarstemperaturen, predatie, akkerwerkzaamheden hebben allicht slechte invloed”. Daar gaat men nu de jongen zenderen en met kleurvlaggen de jongen merken om te kunnen ‘meten’. En ook in Nederland is 2016 uitgeroepen tot jaar van de kievit!

We zouden iets gelijkaardigs in Vlaanderen kunnen aanvragen bij Joke en die zou allicht aan iedere burgemeester een aantal kleurvlaggetjes geven…

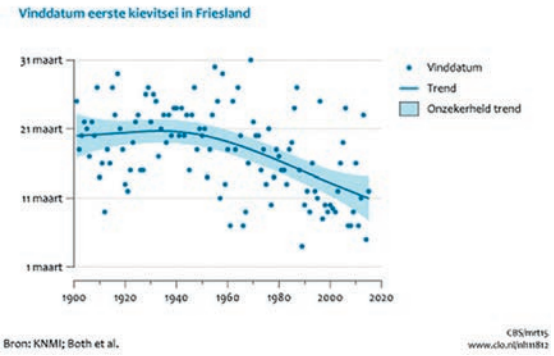

Neen, we gaan ook dat maar zelf doen: waar kieviten broeden bij ons volgen we ze in 2016 van dichtbij op, tijdstip broeden, soort akkers, jongen? En zo mogelijk verder verloop met samenstelling groepjes later op het jaar… en de wintervogels, aantallen, plaatsen… Iedereen kan meedoen, allemaal te deponeren op waarnemingen.be via onze vogelwerkgroep in te geven: http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/.

Tussentijds, voor zover dat mogelijk is, proberen we een tussenstand van zaken te geven in Meander.

Slimme mezen in de tuin

Marie-Christine Vanmaercke-Gottigny

Iedereen heeft mezen in zijn tuin. Toch wil ik hier het verhaal van 'onze' mezen brengen, een studie (hmmm?!) van hun gedrag.

Sinds jaar en dag hangen we mezenbollen en pindabuizen in de winter.
Eind maart 2015: ooit kreeg ik een plastieken pindabuis cadeau, zo'n ding met gaten en steunbalkjes voor de mezen. De buis was leeg en dus wilde ik ze weer opvullen met pindanoten; dat deed ik op de tuintafel die voor een groot venster van de woonkamer staat. Maar ik stelde vast dat de plastic verstorven was en barstte, de noten vielen er zò uit. In de garage vond ik een oud soepbord, ik deed er – voorlopig – de pinda's in, ik zou een nieuw systeem kopen voor de pindanoten.

Na enige uren zag ik vanuit de woonkamer... dat de mezen de nootjes uit het soepbord kwamen pikken en er mee wegvlogen. Hoezo? Zo'n ganse noot konden ze toch niet binnenspelen? Dus haalde ik een hamer en verbrijzelde ik de nootjes.

Pimpelmees *foto: Patrick Feys*

En toen werd het feest: koolmezen en pimpelmezen vlogen aan en af om zich aan de nootjes tegoed te doen. En wat gebeurde er toen het bord leeg was? Enkele mezen kwamen expliciet voor het venster naar ons zitten kijken en piepen!
Ik bedacht dat het weldra nesttijd zou zijn – twee nestkastjes hangen steeds klaar in onze tuin. En dus vulde ik regelmatig – één keer per dag - ze moesten ook nog insecten vangen – het bord met verbrijzelde pindanoten.

Ergens in mei vlogen de jongen uit: dan werd het echt dringen bij het notenbord. Al gauw stelde ik vast dat ik de koolmezen individueel kon herkennen aan de tekening van hun zwarte 'das': twee ouders en tenminste vier juveniele die nog niet geel van kleur waren, maar vuilwit. Het ene juvenieltje was al dominanter dan het andere. De pimpelmeesjes waren moeilijker uit elkaar te herkennen. Heel soms kwam ook een merel van de nootjes proeven.
Begin juni gingen we voor een maand op vakantie. Maar het lege soepbord was blijven staan op de tuintafel: 'nog geen tijd gevonden' om het op te bergen.

Ergens de eerste dagen van juli was het zo ver: toen we aan tafel zaten in de woonkamer, kwamen een paar mezen piepend voor het venster zitten "hewel? We weten het nog hoor. Waar blijven de nootjes?"... Je zag het hen bij wijze van spreken denken! Dus vulde ik het soepbord opnieuw.

BIO SHOP®

De Zonnebloem

Al meer dan 25 jaar vind je bij ons
alles voor een gezonde levenswijze

Het grootste gamma biologische voeding in de streek
massa's alternatieve en fair trade geschenkartikelen

Steeds 10 % korting voor NP-leden
op het ruimste aanbod natuurstudieboeken

Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 oudenaarde@bioshop.be www.bioshop.be

Nog een paar weken later was het opnieuw dringen rond de nootjes: aan de borstkleur te zien waren er weer juveniele koolmeesjes bij, blijkbaar van een tweede nest. Opnieuw kon ik ze individueel herkennen aan de zwarte borsttekening, er waren zeker vier jongen bij. Ook de pimpelmeesjes waren er weer, nu met z'n drieën of vieren. En telkens wanneer het bord leeg was, kwamen ze met twee of drie of vier, koolmezen en pimpelmezen, 'protesteren' wanneer ze ons achter het venster aanwezig zagen. Was het bord weer gevuld met verbrijzelde noten, dan kwam na korte tijd wel een mees kijken én met geroep de anderen verwittigen.

De tweede helft van augustus waren we opnieuw afwezig. We waren nog maar een dag thuis of een paar mezen kwamen ostentatief op de rand van het lege bord zitten. Nu waren de koolmezen nog met z'n drieën, de pimpelmezen met twee. Maar telkens als het bord leeg is, komen ze protesteren, ofwel aan het raam ofwel, als ik buiten in de tuin bezig ben, in mijn buurt. Ze wéten dus wie er voor hun pinda's zorgt.

De eerste dagen van oktober: er komen nog drie koolmezen en twee pimpelmezen op de nootjes af. En op 4 oktober, voor het eerst ook een roodborstje. Ook dat vogeltje kwam daarna regelmatig, elke dag, een nootje meepikken.
Is het nuttig of aangeraden - of af te raden - om mezen 's zomers te voederen met pindanoten? Misschien wel, misschien niet, maar nog nooit eerder hadden we in volle zomer zoveel mezen in de tuin. Die foerageerden alsnog naar spinnetjes en insecten, daarom legde ik elke dag maar éénmaal een beperkte hoeveelheid noten in het bord.

Vanaf eind oktober heb ik naast het soepbord, ook nog een pindanotenbuis in de berk gehangen, zoals alle vorige jaren. Maat toch komen de vogels liever in het bord pikken... gemakzuchtig, zeker?

Comitas "sheng-instituut"
(succursale Lexica)

YOGA & MASSAGE

"de natuur wijst de weg"

Hospitaalstraat 9
9000 Gent

Nederpoorterij 7
9660 Brakel

0476 56 58 53
www.yoga-comitas.be

Natuurweekend naar het Natuurpark Viroin-Hermeton

Eddy Vervynck, Wim Vercruysse

Van 27 tot 29 mei 2016 bezoeken we het natuurpark Viroin-Hermeton, een 12 000 ha groot park met uitzonderlijke en gevarieerde landschappen. Wat de Voerstreek voor Vlaanderen is, is Viroinval voor Wallonië. De Viroinstreek telt acht charmante dorpjes, één daarvan is verkozen tot mooiste dorpje van Wallonië. Viroinval situeer je in het zuiden van België, vlak tegen de Franse grens.

Deze streek wordt gekenmerkt door kalkheuvels en karstverschijnselen. Het gebied is rijk aan roofvogels, zeldzame planten zoals orchideeën: bokkenorchis, aapjesorchis, bijenorchis, poppenorchis (waarvan de lip aan een ventje doet denken), en nog veel, veel, heel veel meer!

We logeren in 'Le Relais Verlaine', een groot domein met 11 kamers. Waarvan 40 bedden voor ons zijn gereserveerd. Alle kamers beschikken over stapelbedden, de meeste hebben een lavabo, sommige een douche, er zijn douches en toiletten op de gang. Er is een mini-bar, een tv-ruimte (salon), gezelschapsspelletjes, pingpongtafel, vergaderzaal, gezellige eetzaal, souvenirshop. Buiten is er een speelweide met boerderijdieren, boogschieten, balspellen, speeltuin, barbecue plaats, enz. De kamers zijn misschien ietwat primitief, maar de prijs, ligging en de accommodatie maken veel goed! We verblijven op basis van volpension, dus ontbijt, picknick en warm avondmaal is inbegrepen in de prijs! Het warme avondmaal is 'boerenkost': soep, 'stoemp met worst' en een dessertje.

Het programma:

We arriveren op vrijdagavond, we installeren ons op de kamer en rond 21u is er een Powerpoint projectie over deze streek door gids Kurt, en biedt Natuurpunt Deinze Zulte u een welkomstdrankje aan.

Zaterdagmorgen vertrekken we stipt om 09u45 naar Nismes, voor een schitterende natuurwandeling van ongeveer 17 km. met gids Kurt. We starten aan de kerk en wandelen door het mooie stadspark langs l'Eau Noire, richting Dourbes. Onderweg zien we Les Abannets, le Fondri des Chiens en we bezoeken De Tienne Breumont, een kalkgrasland met vele

Zicht op Nismes *foto: Eddy Vervynck*

schitterende orchideeën! Rond 17u30 zijn we terug, en kunnen we ons verfrissen in Le Relais Verlaine, en genieten we van een aperitiefje Maison, in afwachting van ons avondmaal. De kinderen kunnen ravotten in de grote tuin.

Zondagmorgen vertrekken we stipt om 09u45 om op zoek te gaan naar vraatsporen van bevers. Op de middag eten we in La Verlaine en gidst Karel De Waele ons rond in deze streek. Karel kent deze streek op zijn duimpje, en zal ons verrassen met tal van bijzondere waarnemingen.

Onze gids voor Viroinval is Dhr. Kurt Hofmans, hij is een wetenschappelijke gids die reeds 30 jaar in de streek woont. Hij is specialist in insecten, vogels, planten, amfibieën, reptielen, landslakken, enz. Hij is één van de auteurs van de sprinkhanenatlas van België. Bovendien is hij ook kalkgraslandspecialist en heeft hij er mee voor gezorgd dat honderden hectares kalkgrasland in de Viroinstreek en elders in Wallonië gerestaureerd werden. Voor wie interesse heeft zal hij ook zelfgemaakte zoeksleutels aanbieden, tegen kostprijs.

Inschrijven voor dit weekend kan, mits storting van de volledige som van:

- volwassenen 125 euro/pp
- kinderen tot 12 jr. 100 euro/pp
- kinderen tot 7 jr. 60 euro/pp
- kinderen tot 3 jr. 25 euro/pp

Uw inschrijving is pas geldig als de volledige som is overgeschreven, en na bevestiging van NP Deinze Zulte.

Inbegrepen in de prijs:

Twee nachten op basis van volpension, gids van Viroinval, welkomstdrankje op vrijdagavond, aperitief zaterdagavond, lakens, deken, kussensloop. Amusement en veel natuurbeleving!!!

Storten op rekening nr. van Natuurpunt Deinze plus: BE34 9794 3597 5090, Peperstraat 24, te 9800 Deinze, met vermelding 'Viroinval'.

Samen maken we er terug een schitterend weekend van!

37ste Vlaamse Ardennendag - 24 april 2016 - CC De Ververij, Ronse

Graven in het Landschap

De Vlaamse Ardennen zijn synoniem voor glooiende heuvels, vergezichten en stilte. Dit wisselende landschap heeft door de eeuwen heen onze cultuur gevormd en omgekeerd. Veranderingen in natuur en landschap staan dan ook centraal in deze editie van de Vlaamse Ardennendag.

Nieuw dit jaar is de aansluiting van de Vlaamse Ardennendag bij het thema '**Rituelen**' van de Erfgoeddag 2016. Dit levert een boeiende ontmoeting op tussen erfgoed en natuur. We graven -letterlijk en figuurlijk- in het landschap en tonen dingen waaraan je eerder onachtzaam voorbijliep.

Deze ontdekkingstocht krijgt vorm in een ruim aanbod aan **wandelingen, workshops, infosessies en een brede informatiemarkt met randanimatie, proevertjes en andere zinnelijke strelingen rond natuur en landschap.** Meer info vind je op www.vlaamseardennendag.be.

Van harte welkom op de 37ste Vlaamse Ardennendag, we kijken ernaar uit om u te ontmoeten op deze feestelijke dag.

Steenuilenwerkgroep Herzele: de bende van de steenuilvrienden

Frederik Dierickx

De laatste vergadering van onze steenuilenwerkgroep te Herzele was zoals steeds gezellig, luidruchtig en vruchtbaar. Om de paar maanden bespreken we wat het seizoen zal brengen: wanneer controleren we onze kasten, wanneer voeren we herstellingswerken uit, wie gaat er mee naar het komende steenuilencongres, wanneer organiseren we onze jaarlijkse wandeling, enz… Hetgeen ons bindt is vanzelfsprekend dat kleine, prachtige, o zo aaibaar en o zo typisch wandelaartje: het buitenbeentje van onze uilensoorten en een koestersoort van onze Vlaamse Ardennen en niet in het minst in Herzele.

Het enthousiasme van onze vrijwilligers, de blijvende interesse van onze inwoners, het feit dat het 'Steenuilke' (gebrouwen door brouwerij De Ryck) zich nog steeds zo vlot laat proeven zijn allemaal bewijzen dat het Leader project rond onze steenuil zijn vruchten heeft afgeworpen. Het hangen van de kasten, het warm maken van mensen om hoogstamfruitbomen aan te planten, de blijvende monitoring, het organiseren van steenuiltentoonstellingen en -wandelingen, het drukken van T-shirts en stickers, dit allemaal zijn taken van de steenuilenwerkgroep die blijven bestaan door een hechte samenwerking, een grote achterban en een bevlogen voorzitter.

Dankzij onze uilenwerking (steenuil, kerkuil, bosuil,…) dragen we bij aan de kennis over deze dieren, we helpen studies die ons tot nieuwe inzichten brengen en zorgen voor cijfermateriaal (broedgegevens, sterftecijfers, foerageergedrag,…) van onschatbare waarde, elk jaar opnieuw.

Maar we zijn ook een groep vrienden die samenkomen voor eenzelfde doel, het in stand houden van onze populatie steenuil, en het in stand houden van onze vriendschapsband. Verenigingsleven is een essentieel middel om mensen uit sociaal isolement te halen. De factor lief en leed delen, samen iets eten en iets drinken, een schouderklop, een knuffel, een babbel en een bulderlach is even belangrijk als het doel van onze vereniging. Soms denk ik wel eens dat de uiltjes waarvoor we ons inzetten naar ons kijken en denken, "Wel die mensen, die blijven nog een tijdje samen. Wat een geluk dat we ze samen gebracht hebben."

De laatste vergadering bracht ook nog een nieuw idee naar voor. Waarom eens niet al onze locaties waar een nestkast hangt op 1 dag bezichtigen? En waarom dit niet op een originele manier doen met een oldtimer-tractor en kar bijvoorbeeld? En er misschien dan ook nog een natje en een droogje aan koppelen?

En zo geschiedde... *foto: Dries Van Nieuwenhuyse*

En zo geschiedde: op 11 november 2015 trokken we eropuit en beleefden we een fantastische dag. Langs trage wegen door Herzele, à l'aise door het landschap. We konden wel geen uiltjes spotten maar ik ben er zeker van dat zij ons wel gezien hebben. We keerden huiswaarts op de tonen van de mondharmonica met Lou Reed indachtig, "just a perfect day…"

Meer dan 100 soorten vogels en meer dan 60 soorten dagvlinders waarnemen in 1 week tijd? Meer dan 300 dagen zon per jaar en een zwembad?

Vakantiewoning Casa Mata Spaanse Pyreneeën

10% korting voor leden van Natuurpunt
(behalve in juli en augustus)

Alle info: www.casamata.info

Dag van de natuur in Herzele: heikel muisje krijgt huisje

Frederik Dierickx

Op 22 november was het dag van de natuur in Herzele, een organisatie van **Natuurpunt Herzele** i.s.m. met de gemeente. Ieder jaar is dit een uitgelezen moment om samen de handen en armen uit de mouwen te steken voor onze lokale natuur. We zien het niet alleen als een werkdag maar ook als een ontmoetingsmoment met leden, oude bekenden en potentiële nieuwe leden. Voor 2015 kozen wij als thema ons eikelmuisproject. Een goede keuze want wij mochten een mooi aantal deelnemers verwelkomen. En ik blijf het steeds bewonderenswaardig vinden dat wij erin slagen om een 20-tal mensen de kou te laten trotseren, om kastjes omhoog te hangen ten behoeve van een muisje dat de meesten onder hen nog nooit gezien hebben. Maar misschien hebben we de kans op waarnemingen nu wel vergroot.

Het opzet van onze actie kadert in een reeds langer lopend project 'eikelmuis'. Hierover sprak ik al in mijn artikel, 'De eikelmuizen van het Duivenbos', uit Meander nr.3 van jaargang 2012 (zie ook: http://issuu.com/vlaamseardennenplus/docs/meander_2012-3). De weliswaar kwetsbare populatie eikelmuizen willen wij in eerste instantie behouden. Maar een ingesloten populatie verzwakt en op lange termijn gaat het genetisch materiaal erop achteruit. We streven dus naar meer voortplanting, verspreiding en uitwisseling. Uitbreiding van biotoop dankzij aanplantingen en behoud van kleinschalig landschap is een grote stap om dit te bereiken. Het plaatsen van nestkasten om nestgelegenheid te creëren is een tweede stap. Het aantal bestaande nestkasten was achteruitgegaan in het Duivenbos: verdwenen, stuk, te nat, niet meer op de kaart,… Het werd dus hoog tijd voor een nieuwe ronde en zo geschiedde.

De oude kasten werden opnieuw in kaart gebracht en er werden 35 nieuwe kasten geplaatst, alles samen hangen er nu ruim 42 kasten in het Duivenbos.

Het maken van zo'n nestkast lijkt eenvoudig maar vergt toch enige kennis. We zouden het kunnen voorstellen als een mezenkastje met het gat naar de verkeerde kant maar dit is te simplistisch. Ideaal is om het gat ietsje groter en ovaler te maken, de kast mag ook iets dieper zijn en heel handig tenslotte is het bevestigen van twee balkjes aan de randen van het vlak waar de opening zich bevindt. Zo blijft de kast mooi stabiel tegen de stam of paal hangen en is er ook steeds voldoende ruimte voor ons fruitratje om binnen te raken. Dankzij de gemeente waren onze kasten van steengoede makelij. Bij het ophangen letten we er vooral op dat de locatie voldoende beschut is, bij voorkeur aansluit aan een houtwal of braamstruweel en niet stoort in het landschap. Door te werken met oogvijzen en draad berokkenen we de bomen geen schade, nog beter is het om een houten weidepaal te gebruiken maar deze moet dan wel binnen eikelmuisterritorium vallen.

Nestkasten aanvoeren *foto: Marc De Spiegeleer*

Door onze kwetsbaarste bewonertjes van het Duivenbos extra nestplaatsen te bieden hopen we een beter beeld te krijgen van de populatie. De kasten bestrijken nu bijna de volledige oppervlakte van het reservaat en door alles mooi in kaart te brengen bekomen we een degelijk en werkbaar document voor de komende jaren met heel wat nuttige info voor ons en de werkgroepen.

Ook op onze Algemene Ledenvergadering op vrijdag 15 januari komt de eikelmuis en zijn soortgenoten aan bod. Vanaf 20u00 zal zoogdierenspecialist Joeri Cortens ons een prachtige uiteenzetting geven over onze inlandse muizen en aanverwanten.

DZ: Natuurpunt afdeling Deinze-Zulte
GZ: Natuurpunt afdeling Groot Zingem
HRZ: Natuurpunt afdeling Herzele
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
IWG: Invertebratenwerkgroep Lampyris
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
NWG: NatuurstudieWerkGroepen Vlaamse Ardennen-*plus*
OUD: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-*plus*
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
PAWG: Paddenstoelenwg. Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA*plus*: Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*

Woensdag 13 januari 2016

VWG +SL: Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep in het Stedelijk Centrum te Heurne, o.l.v. Paul Vandenbulcke, tel 0475/34.65.86. Aanvang om 20u. Einde rond 22u30. Op deze bijeenkomst van de vogelkijkers uit de regio (of daarbuiten) zal je ongetwijfeld nieuwe zaken bijleren. Er worden enkele voorstellingen gebracht, die kunnen gaan over diverse thema's: determinatie, reisverslagen, projectresultaten,… Dit zowel voor de beginnende vogelkijker als de meer gevorderde. De exacte inhoud maken we op voorhand bekend op ons forum www.natuurforum.be --> Vlaamse Ardennen Plus.

Vrijdag 15 januari 2016

Gezamelijke nieuwjaarsreceptie van Natuurpunt VA-plus en Milieufront Omer Wattez. We zetten het nieuwe jaar in met een hapje en een drankje. Afspraak om 19u30 in zaal De Kroon, Dorpsstraat 12 te 9667 Horebeke. Graag vooraf een seintje aan MOW vzw, Kattestraat 23 te Oudenaarde, tel. 055/30.96.66 of info@milieufrontomerwattez.be

HRZ: Ledenvergadering. Locatie: Wattenfabriek, Solleveld 35, Herzele. Thema: De eikelmuis. Met lezing door Joeri Cortens. Van 20u tot 22u. Meer info: www.natuurpuntherzele.be

Zaterdag 16 januari 2016

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm. Info: Koen Gintelenberg, koen.gintelenberg@telenet.be. Afspraak om 10u. Einde rond 17u. Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

RO: Algemene vergadering van de afdeling Ronse met receptie. Samenkomst om 20u in koffieshop 'Ronse Plage', Abeelstraat 16 te 9600 Ronse. Naast een gezellige babbel staat de voorstelling van de activiteiten 2016, het werkingsverslag van de reservaten en het financieel verslag 2015 op agenda.

Zondag 17 januari 2016

VWG + SL: Vogeltocht voor beginners, met aandacht voor de watervogels. Gids: Jacques Vanheuverswyn, tel 09/324.09.42. Samenkomst om 8u30 aan de Scheldebrug te Zingem. Einde om 11u30. We tellen Spettekraai, Weiput en Grooten Bulck. Meebrengen: verrekijker, laarzen noodzakelijk, vogelgids.

ZV + VUB: Nieuwjaarsreceptiewandeling. Info: Koen Gintelenberg, tel. 055/60.45.21. Nieuwjaarswandeling in het natuurgebied Parkbos-Uilenbroek. Start om 10u aan de ingang Uilenbroek op de Waesberg te Lierde met aansluitend receptie in zaaltje 'Meeke Mol', Dorpsstraat 69, Sint-Maria-Lierde. Einde rond 13u. Meebrengen: laarzen.

KRB: Bibbertocht + nieuwjaarsdrink in het Burreken. Afspraak om 14u aan kerk te Schorisse voor de wandeling. Een mooie landschapswandeling door het hart van Het Burreken met officiële opening van het nieuw bijenhotel in de hoogstamboomgaard van het Burreken. Aansluitend nieuwjaarsdrink (vanaf 16u). Info: Filip Hebbrecht, tel. 055/49.55.63 filip.hebbrecht@telenet.be of www.burreken.be.

Zaterdag 23 januari 2016

HOU: Uilenwandeling in Zonnegem (Sint-Lievens-Houtem). Gids: Dries Van Nieuwenhuyse, nphoutem@gmail.com. Samenkomst om 19u30 aan de Oude Brouwerij van Zonnegem, Steenbergstraat 17, 9520 Sint-Lievens-Houtem. Dries neemt ons mee op zoek naar de uilen die voorkomen in Zonnegem, we leren de roep van de verschillende uilen herkennen, hij vertelt over de levenswijze van de uil. Meebrengen verrekijker of telescoop, vogelgids, stevige wandelschoenen of laarsen, warme kledij en eventueel een zaklamp. Einde omstreeks 22u.

Zondag 24 januari 2016

SL+VWG: Vogeltocht naar Schouwen-Duiveland. Gids: Niko Van Wassenhove, tel. 09/385.74.58. Samenkomst om 7u aan de kerk van Eke. We maken de verplaatsing per wagen kostendelend (o.a. tunnel). We gaan op zoek naar de ijseend en andere overwinterende watervogels. Einde omstreeks 19u. Meebrengen: warme winddichte kledij, waterdicht schoeisel, verrekijker, telescoop, vogelgids en picknick die we ergens langs de baan of in een kijkhut nuttigen.

DZ: Startactiviteit in Wontergem. Info: Koen Houthoofd, tel. 09/328.11.08. Start om 14u aan de kerk van Wontergem (Dentergemstraat). Maak kennis met onze gloednieuwe natuurgidsen. Ze gidsen ons doorheen de winterse natuur in Wontergem. Er is een aparte wandeling voorzien voor jonge gezinnen. Vanaf 16u serveren we de traditionele gratis natuurpuntpannenkoeken en geven we een woordje uitleg over de geplande activiteiten in het nieuwe jaar. Op het eind ontvangt de nieuwe lichting natuurgidsen hun diploma. Einde omstreeks 17u30.

Dinsdag 26 januari 2016.

DZ + VWG: Cursus roofvogels (volzet). Info: Koen Bilcke, tel. 0473/81.43.58. Koen Leysen (Natuurpunt Eductie) is lesgever en gids. Cursus van vier theoretische lessen en één daguitstap naar het Verdronken land van Saeftinge. De lessen gaan door in zaal Ter Wilgen (Poelstraat 70, Deinze) van 19u30 tot 22u15. In de eerste les behandelen we hun ecologie, de relaties die ze hebben met hun omgeving. Hierbij is er aandacht voor de verschillen in levenswijze en de daarbij horende lichamelijke aanpassingen. Ook voedselkeuze, broed- en trekgedrag komen aan bod, alsook de aantallen in Vlaanderen en de bedreigingen en de beschermings mogelijkheden voor de roofvogels. Het is vaak moeilijk om roofvogels juist op naam te brengen. We leren de cursisten stap voor stap hoe ze hierbij te werk moeten gaan. Daarbij wordt uitgebreid aandacht besteed aan de belangrijkste determinatiekenmerken, ondersteund met powerpointprojectie en videobeelden. Prijs 45 euro voor leden NP, anderen 60 euro. Prijs inclusief busreis en syllabus. Betaling bij aanvang van eerste theorieles.

Zaterdag 30 januari 2016

KBE: Werkdag Bos t'Ename. Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Voor meer info zie ook onder 30 januari. Aanvang om 9u en/

of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

■ **DZ: Beheeractiviteit oude spoorwegberm.** Organisatie NP Waregem. Afspraak: Achterkant parking ziekenhuis Waregem van 9u tot ongeveer 13u. Een aantal knotwilgen, gelegen aan de achterzijde van de Vlinderweide, moeten terug van hun haardos verlost worden, anders dreigen de bomen open te scheuren. Met een aantal grotere stammen wordt een brug samengesteld over de beek. De organisatie zorgt voor versnapering + drank.

■ **SL: PP-voorstelling over 'Natuur vanuit de hemel en rond de Noordpoolcirkel'** door Wouter Pattyn en Bart Heirweg. Aanvang om 20u stipt in Zaal 'Amigo', Heurnestraat 235 te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom €2,50 (max. €5 per gezin). De afgelopen jaren zweefde Wouter Pattyn over de fraaiste Vlaamse natuurgebieden en toonde zich van zijn meest 'bevlogen' kant. Met het boekproject 'Natuur vanuit de hemel' realiseerde Wouter zijn jongensdroom. Waterpartijen als verstrooide, onzorgvuldig gevormde letters in het landschap, slingerende, meanderende, uitwaaierende rivieren, verdwaalde bomen als fout ingekleurde stippen,… indrukken uit onverwachte hoek die een mens mogelijks heel even doen nadenken over de pracht en de kwetsbaarheid van onze resterende natuurplekjes, 'sterrenplekjes' die we maar beter een warm hart toe dragen, hoe klein die ook mogen zijn. Verbazend. En toch binnen handbereik. De mooiste natuurgebieden van Vlaanderen zoals je ze zelden te zien krijgt!

Na de pauze neemt Bart Heirweg ons mee naar het hoge noorden. We brengen eerst een winters bezoek aan IJsland en trekken vervolgens verder naar de Lofoten, een eilandengroep langs de kust van Noorwegen. Bart laat ons vooral genieten van de indrukwekkende arctische sneeuw- en herfstlandschappen, maar af en toe duikt ook wel eens een vogeltje op. We trotseren sneeuwstormen en orkanen, maar ervaren ook de gastvrijheid van het noorden dat zelfs op haar donkerste dagen de toeschouwer weet te verwarmen met haar noorderlicht. De opbrengst van deze winteravond gaat naar natuurreservaat De Heurnemeersen. Zie ook aparte aankondiging in deze Meander op de achterkaft.

Zondag 31 januari 2016

■ **KBE+ OUD: Winterwandeling in Bos t' Ename + nieuwjaarsreceptie** kern Bos t' Ename & Natuurpunt Oudenaarde *plus*. Gids: Guido Tack, tel. 0474/90.02.30. Samenkomst om 9u aan het Provinciaal Archeologisch Museum (PAM), Lijnwaadmarkt 20 te Ename of om 11u45 in de Loods van Bos t' Ename, Boskant 56 te Oudenaarde.

Februari- Maart 2016

■ **KRB: doorlopend paddenoverzetacties rond het Burreken.** We helpen de amfibieën veilig de weg over op Rovorst te Zegelsem. De poel werd er heraangelegd zodat de padden en kikkers een nieuwe thuis hebben. Info: Filip Hebbrecht, tel. 055/49.55.63 filip.hebbrecht@telenet.be of alle info op de website: www.burreken.be.

Dinsdag 2 februari 2016

■ **DZ + VWG: cursus roofvogels** 2e theorieles. Zie 26/1.

Vrijdag 5 februari 2016

■ **ZV: Algemene vergadering afdeling Zwalmvallei.** Info: Jan François, tel. 09/361.03.00. Afspraak om 20u in de Boembekemolen, Boembeke 18 te Brakel. Evaluatie 2015 en planning nieuw werkjaar. Tussendoor en nadien gezellige babbel met hapje en drankje. Einde rond 23u.

Zaterdag 6 februari 2016

■ **KBE + NPCVN: Gezin bushcraft.** Info: Pieter Blondé: pieter.blonde@cvn.natuurpunt.be, tel. 055/33.54.49. Afspraak om 9u aan Loods Bos t'Ename, Boskant 56 9700 Oudenaarde. Prijs: vrije bijdrage. Hoe bomen vellen met handmateriaal? Correct en veilig gebruik van handbijl en zaag. In de namiddag mogelijkheid om zelf een winterslaapplaats te bouwen. Drank, soep met boterhammen en alle benodigde materiaal is voorzien. Einde omstreeks 17u30.

■ **VWG+VA: Bosuilenwandeling op de Kluisberg te Ruien.** Gidsen: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91 en Willy Aelvoet, tel. 055/31.67.30. Samenkomst om 16u30 op de parking van de zwemkom 'Kluisbos'. Na een inleiding over leef -en voedingswijze van de bosuil worden de rustende Bosuilen opgezocht en bewonderd met verrekijker of telescoop. Bij valavond horen we de typische bosuilenroep. Einde rond 19u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgidsen, evt. zaklamp voor de terugtocht.

■ **VA: Kijken naar sterren en sterrenbeelden op de Kluisberg te Ruien,** aansluitend bij vorige tocht. Gids: Gunther Groenez, tel. 0486/16.74.30. Samenkomst om 19u30 op de parking van de Toren. Einde omstreeks 21u30. Deze activiteit sluit naadloos aan bij de bosuilentocht maar gaat enkel door als de weersomstandigheden het toelaten (heldere hemel, enkele wolkjes kunnen geen kwaad; maar statistisch gezien is februari de maand met het meeste heldere nachten). Indien je twijfelt of deze activiteit wel zal kunnen doorgaan, kan je altijd bellen in de loop van de dag (tot 15u) naar Gunther. Het best is gewoon reeds mee te wandelen vanaf 16u30 voor de bosuilen, maar je kan ook aansluiten om 19u30. Meebrengen: warme kledij, goed schoeisel, verrekijker, eventueel telescoop.

■ **DZ: Presentatie over de Argonne** door Rik Desmet. Info: Rik Desmet, tel. 0497/87.56.14. Zaal Ter Wilgen (Poelstraat 70, Deinze). Start om 20u. Inkom 2,5 euro pp of 5 euro per gezin. Een 'ouderwetse' voorstelling, natuurstudie-natuurbehoud-natuurbeleving in een streek die bekend is bij veel Vlamingen met een vleugje nostalgie. Geen exotische natuur maar grasduinen in een natuur die voor het grootste deel ook ooit bij ons aanwezig was.

Zondag 7 februari 2016

■ **VWG+OUD: Overwinterende vogels in de Heurnemeersen.** Gids: Davy De Groote tel 0485/62.82.26. Samenkomst om 14u aan de kerk van Heurne. We bekijken de overwinterende watervogels in de meersgebieden en de Schelde. Einde om 18u. Meebrengen: warme kledij, laarzen, verrekijker.

■ **RO: beheerwerken: knotten van bomen in het natuurreservaat de Pyreneeën.** Coödinator: Philippe Moreaux tel 0476/49.24.61. Afspraak om 14u a/h Hof ter Guchten, Rotterijstraat 278. In het reservaat aan de Vloedbeek worden er bomen geknot en het geknotte hout wordt gratis verdeeld onder de noeste werkers. Er zal een kar staan die, telkens zij vol is, wordt gebracht en geleegd bij diegenen die het hout willen. Iedereen mag uiteraard zijn eigen kar meebrengen en vullen. Materiaal mee te brengen: werkhandschoenen en laarzen, zaag of bijl of kettingzaag. Indien er veel volk aanwezig is, kan eveneens een ploeg poeltjes gaan graven in het moerasbos: nieuwe voortplantingsplaatsen voor de hier talrijk aanwezige vuursalamanders. Voor deze ploeg: kruiwagen (om de uitgegraven aarde 10 m verder te storten) en spaden! Er zullen drankjes en koekjes zijn voor de noeste werkers! We werken tot donker. De organisatie en de verdeling in ploegen zal gebeuren door de conservator, Philippe Moreaux. Daarom graag een telefoontje ten laatste de dag voordien om je aanwezigheid te bevestigen!

Vrijdag 12 februari 2016

■ **HOU: Lezing Flirten in het groen** door Joeri Cortens, gekend van TV 'Wild van dieren' en radio 'De Madammen'. In het Muziekcentrum de Garage, Kerkkouterstraat 62, 9520 Bavegem, van 19u30 tot 21u30. Tarief leden: 3 euro, niet-leden: 5 euro. Organisatie NP Houtem in samenwerking met het NEC De Pastorie. Info en inschrijven nphoutem@gmail.com. Flirten en verleiden. Iedereen doet het of… probeert het. Wie wil weten waar Casanova de mosterd haalde, kijkt best eens naar de dierenwereld. In onze tuinen en natuurgebieden vinden we immers voorbeelden van

de meest uiteenlopende verleidingsstrategieën, die vaak verrassend herkenbaar zijn. Voldoende inspiratie dus voor een heerlijk avondvullend programma waarin natuureducatie flirt met comedy. Durf in de spiegel kijken en laat je verleiden...

Zaterdag 13 februari 2016

OUD: Knotwerkdag in de Langemeersen. Info: Paul Cardon 055/31.19.92. en Alexander Van Braeckel, tel. 0473/85.45.62. Samenkomst om 9u in de Meersstraat in Petegem a/d Schelde. Er worden knotwilgen geknot. Hout wordt verdeeld onder de deelnemers. Meebrengen: zaag, bijl, werkhandschoenen. Einde omstreeks 17u.

DZ: Flirten in het groen. Info: Eddy Vervynck, tel. 0496/62.63.03. Deze avond gaat door in de toonzaal van zetelfabriek De Rore, Stadionlaan 18 in Deinze. Start om 20u. Deuren open vanaf 19u30. Inkom 8 euro pp.(10 euro voor niet-leden) incl. cocktail en hapjes. Presentatie Joeri Cortens, lesgever bij Natuurpunt Educatie, maar ook gekend door zijn tv-optredens bij 'Het zijn net mensen' op Vier en door zijn wekelijks radionatuurpraatje bij De Madammen. Geniet van een heerlijk avondvullend programma: flirten in 't groen. Flirten en verleiden. Iedereen doet het of… Lees verder onder 12 februari. Inschrijving verplicht via info@natuurpuntdeinzezulte.be met vermelding van aantal pers. Met dank aan De Rore interieur.

Zondag 14 februari 2016

VWG + SL: Vogeltocht voor beginners, met aandacht voor de watervogels. Gids: Jacques Vanheuverswyn, tel 09/324.09.42. Samenkomst om 8u30 aan de Scheldebrug te Zingem. Einde om 11u30. We tellen Spettekraai, Weiput en Grooten Bulck. Meebrengen: verrekijker, laarzen noodzakelijk, vogelgids.

Dinsdag 16 februari 2016

DZ + VWG: Cursus roofvogels 3e theorieles. Zie 26/1.

Zaterdag 20 februari 2016

DZ: Aanplant houtkant aan vogelkijkhut. Info: Koen Houthoofd, tel. 09/328.11.08. Start om 9u, aan het zandwegelke ter hoogte van Kouter 19, Deinze. Tijd om de omgeving rond de vogelkijkhut in Zeveren wat op te ruimen en een houtkant aan te planten. Meebrengen picknick, werkhandschoenen, laarzen en eventueel spade. Natuurpunt zorgt voor soep en drank.

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm. Info: Koen Gintelenberg, koengintelenberg@hotmail.com Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

Zondag 21 februari 2016

HRZ: Sporenwandeling. Gids: Diemer Vercayie. Vertrek aan de kerk van Sint-Antelinks (Herzele) om 9u30. Thema: Sporen van zoogdieren zoeken en herkennen. Einde rond 12u. Meebrengen: Laarzen of stevige wandelschoenen. Meer info: www.natuurpuntherzele.be

Dinsdag 23 februari 2016

DZ + VWG: Cursus roofvogels 4e theorieles. Zie 26/1.

Donderdag 25 februari 2016

VA+IWG: Veuve noire. Gidsen: Bryan Goethals, tel. 0474/94.22.40. bryan.goethals@telenet.be Samenkomst om 20u in het Liedtskasteel, Parkstraat 4 te Oudenaarde. Alles wat je wilde weten over weduwen en dan nog het liefst zwarte! Met dode én levende dieren, breng dus gerust je schoonmoeder mee als proefpersoon! Einde omstreeks 22u30.

Vrijdag 26 februari 2016

MOW: Eco-comedy 'Stop met klagen' met Steven Vromman, de Low Impact Man. Start om 20u in de Parochiezaal, Nederholbeekstraat 28 te Etikhove. Een eco-comedy om goedgezind van te worden. Je krijgt voorbeelden genoeg om niet bij de pakken te blijven zitten. Mogelijkheid om het boek 'Stop met klagen' te kopen en te laten signeren. Inkom: voorverkoop en leden MOW 10 euro, de avond zelf 12 euro of 10 euro voor MOW-leden. Lid worden kan ter plaatse. Contactpersoon: Rita Van de Voorde, tel. 055/45.66.10 (www.mowmaarkedal.be).

Zaterdag 27 februari 2016

KBE: Werkdag Bos t'Ename. Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be. Voor meer info zie ook onder 30 januari. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

DZ + VWG: Cursus roofvogels Excursie naar Verdronken Land van Saeftinge.

Zondag 28 februari 2016

VA: Driebossenwandeling te Kluisbergen. Gids: Filip Keirse, tel. 055/38.78.83. Samenkomst om 14u aan de Hotondmolen, Zandstraat 4 te Kluisbergen. We verkennen de avontuurlijke bospaadjes in het Hotondbos op de noordflank van de Hotond en maken de verbinding van het Beiaardbos met het Kalkhovenbos langs trage wegen door weiden en akkers. Aandacht voor landschap en eerste lenteverschijnselen. Afstand ongeveer 8 à 9 km. Einde omstreeks 17u30. Meebrengen: stevige wandelschoenen, verrekijker.

Vrijdag 4 maart 2016

DZ: Filmvoorstelling 'Goldfever'. Info Koen Bilcke, tel. 0473/81.43.58. Voorstelling om 20u in de Ceder (Parijsestraat 34). Einde rond 22u. De laatste jaren zien we in Latijns-Amerika een ware invasie van multinationals om er grote mijnprojecten op te starten. Zo brengt de Marlinmijn er sedert 2004 onherstelbare schade toe aan mens en natuur. De resultaten: vervuiling, ziektes en onenigheden binnen gemeenschappen. De film is ook een documentaire over drie sterke Maya-vrouwen, die moedig de strijd aangaan tegen deze transnationale mijngroep uit Canada. Toegangsprijs 2,5 euro pp. In samenwerking met VELT Leieland, MOW Leievallei en De Ceder.

Zaterdag 5 maart 2016

ZV: Werkdag Perlinkvallei. Info: Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Afspraak om 9u aan het Baobabbos, Boekelbaan, Zwalm. Onderhoud en opkuis van de percelen en perceelsranden. Einde rond 13u. Soep wordt voorzien na de werken. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

Zondag 6 maart 2016

VWG + OUD W-P: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde. Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 6u30 aan de vrije parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde van Minderbroederstraat). We luisteren en genieten van de vogelzang van de eerste boodschappers van de lente. In dit deel van de lente zijn lang niet alle soorten vogels terug van het verre Zuiden. Ideaal dus voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar vogelwijsjes. Einde omstreeks 9u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker. Zie ook 10 april en 15 mei.

RO: beheerwerken: knotten van bomen in het natuurreservaat de Pyreneeën. Coödinator: Philippe Moreaux, tel 0476/49.24.61. Afspraak om 14u a/h Hof ter Guchten, Rotterijstraat 278. Lees verdere gedetailleerde info over de activiteit in deze kalender onder 7 februari.

Zaterdag 12 maart 2016

VA+SL: Ledenfeest met etentje. Het ledenfeest gaat door in de Polyvalente zaal, Gemeenteschool Maarke, Maarkeweg 61, 9680 Maarkedal. Ingang tegenover hoofdingang kerk Maarke. (Voor GPS: hoek Kokerellestraat – Maarkeweg). Aanvang om 19u met gratis aperitief. Aansluitend een gevarieerde kaas- en wijnavond, koffie en gebak. Tussendoor worden sfeerbeelden getoond van de natuurgebieden in de afdelingen. **Verrassing** en gezellig samenzijn. Inschrijven kan tot 6 maart door storting van 15 euro per persoon (8 euro voor kinderen jonger dan

12 jaar) op rekeningnummer BE70 0015 4831 6525 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen, Berkenstraat 15, 9680 Maarkedal met vermelding van 'ledenfeest 2016' en het aantal volwassenen en kinderen. Er is ook een alternatieve vleesschotel te bekomen aan 15 euro per persoon (8 euro voor kinderen jonger dan 12 jaar). Gelieve dit wel te vermelden bij de overschrijving. Info: Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10 of johan.cosijn@telenet.be

Zondag 13 maart 2016

■ **VWG + SL: Vogeltocht voor beginners, met aandacht voor de watervogels.** Gids: Jacques Vanheuverswyn, tel 09/324.09.42. Samenkomst om 8u30 aan de Scheldebrug te Zingem. Einde om 11u30. We tellen Spettekraai, Weiput en Grooten Bulck. Meebrengen: verrekijker, laarzen noodzakelijk, vogelgids.

■ **DZ: 'Het gras zoekt zijn menigvuldigheid op de aarde. De boom zoekt zijn eenzaamheid in de hemel**' (Tagore). Gids Paul Geeroms. Start om 14u aan De Ceder. Einde voorzien om 17u. Wandeling in het stadsbos met een boeiend verhaal over onze bomen en struiken in een nog winters landschap. Meebrengen: winterse wandelkledij.

■ **HRZ: Daguitstap naar Viroinval.** Thema: Zoektocht naar de vroegste voorjaarsbloeiers. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

■ **OUD: Wandeling met inhuldiging van het nieuw wandelpad in de Langemeersen te Wortegem-Petegem.** Samenkomst om 14u op zuidelijke parking van de Donkstraat te Oudenaarde (afrit N453). Start wandeling langs het fietspad Coupure tot aan de Schelde. Rond 14u40 feestelijke inhuldiging van wandelpad met drankje aan infobord langs de Schelde, met toespraken door vertegenwoordigers Wortegem-Petegem, Oudenaarde en Natuurpunt. Daarna verderzetting wandelroute rond de Langemeersen voor de geïnteresseerden. Einde om 17u30. Dit wandelpad is mede tot stand gekomen met de financiële steun van dienst Toerisme van gemeente Wortegem-Petegem en Milieuraad van stad Oudenaarde.

■ **ZV: Lentemaaltijd.** Info: Annie Muller, tel. 0477/78.03.07. Vanaf 11u30 in de Bevegemse Vijvers, Bevegemse Vijvers 1 te 9620 Zottegem. Een heerlijke maaltijd ten voordele van onze natuurgebieden in Brakel, Zottegem en Zwalm. Kaarten voor volwassenen 15 euro, voor kinderen 9 euro. Te verkrijgen bij bestuursleden of medewerkers of via overschrijving op rekeningnummer BE57 9201 0163 2135 van Natuurpunt Zwalmvallei met vermelding van uw keuze en aantal volw/kind. Keuze uit beenhesp, koude visschotel en veggie-schotel. Einde rond 15u.

Zaterdag 19 maart 2016

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Info: Koen Gintelenberg, koengintelenberg@hotmail.com. Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

Zondag 20 maart 2016

■ **VWG + VA: Op zoek naar spechten en mezen in het Kluisbos.** Gidsen: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91 en Thijs Lietaer, tel. 0473/58.17.14. Samenkomst om 7u aan de parking van het recreatieoord 'Kluisbos' (zwembad). Voorjaarsgeluiden en territoriumgedrag van boomklevers, mezen (o.a. glanskop) en spechten, mogelijks middelste bonte specht. Einde omstreeks 10u30. Meebrengen: warme kledij, goed schoeisel, verrekijker.

■ **OUD: Wandelingen in de bossen van Ename en Volkegem** voor jong en oud met aansluitend ledenfeest NP Oudenaarde-plus. Gids: Guido Tack en gids kinderwandeling. Samenkomst om 9u30 aan de parochiezaal van Ename, Paardenmarktstraat te Oudenaarde-Ename, 9700 Oudenaarde. Eetbonnen voor stoofpotje met vlees van Bos t'Ename of veggieschotel bestellen bij John Veys tel. 0474/52.47.53 of john.veys@telenet.be, of Alexander Van Braeckel tel. 0473/85.45.62. Volw.:15 euro, kind <12j: 8 euro. Reknr. van NPO+ voor het bestellen van kaarten is BE34 0014 7531 1190. Einde van de wandeling omstreeks 11u45. Storten kan tot 17 maart nadien enkel via mail of telefoon. Bij regenweer is er voor de kinderen een binnenactiviteit voorzien.

■ **HRZ: Wandeling langs trage wegen.** Gids: Frederik Dierickx. Vertrek aan de kerk van Hillegem (Herzele) om 9u30. Thema: biodiversiteit. Einde rond 12u. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

Donderdag 24 maart 2016

■ **VA+ IWG: Bino's.** Gidsen: Gunther Groenez 0486/16.74.30. Samenkomst om 20u in de Nederstraat 20 te Oudenaarde. Een deskundige uitleg over allerhande binoculairs en hoe die het best te gebruiken. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 26 maart 2016

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Voor meer info zie ook onder 30 januari. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

■ **GZ: Beheerwerken Grootmeers.** Contactpersoon: André Vandecapelle tel. 0498/45.93.42. Samenkomst om 9u aan het groot hekken aan de trekweg langs de Schelde. We werken tot 12u. Eventueel meebrengen: werkhandschoenen, bijl of hakmes, zaag.

■ ZV: Vroegelentebloeierswandeling. Info: Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Afspraak om 14u aan het Baobabbos, Boekelbaan, Zwalm. Einde rond 17u. Voorzie je van stevig schoeisel.

Zaterdag 2 april 2016

■ **DZ: Powerpointvoorstelling 'In het spoor van de Inca's, met Karel en co in Peru'.** Info Karel De Waele tel. 09/386.45.60. Start om 20u in zaal Ter Wilgen, Poelstraat 70 te Deinze. Einde omstreeks 22u30. Eind 2014 ging Karel met zijn vrouw Alma en met natuurpuntvriendin Annemie Verschueren 20 dagen op reis naar het mythische Peru. Van Lima langs de Stille Oceaan naar Pisco met de Ballestas vogeleilanden, die de ironische bijnaam 'de Galapagos van de arme mensen' gekregen hebben. Verder naar Nasca, waar we vanuit een vliegtuigje de beroemde petrogliefen in de woestijn bewonderden: reusachtige tekeningen op de stenige bodem met namen als 'de astronaut', ' de boom',... Naar Arequipa met de vele witte gebouwen uit de Spaanse koloniale tijd. Naar de Colca Canyon waar we de Andes condors zagen zeilen. Naar Puno met het Titicacameer, met de drijvende bewoonde biezeneilanden. Naar Cusco, de oude hoofdstad van de Inca's (jaja, we hebben net als Johan Verminnen 'de zon zien ondergaan in Cusco'). Naar het letterlijk en figuurlijk adembenemende hoogtepunt van de reis: Machu Picchu, één van de nieuwe wereldwonderen. En als afsluiter naar een bijrivier van de Amazone waar we tussen de kaaimannen en pirrhana's vaarden om te gaan kijken naar capibara's en allerlei papegaaien. Inkom 2,5 euro pp, 5 euro per gezin.

Zondag 3 april 2016

■ **KRB: Geologie, de basics.** Afspraak om 9u aan Perreveld t.h.v N°14 te Zegelsem. Het Burreken is een geologisch uiterst boeiend gebied. Je kan er verglijdingen aantreffen, bronhoofden, kwelzones en nog veel meer geologische getuigen. We hebben het genoegen om op stap te gaan met M.C. Gottigny, de eminence grise van deze wetenschap. Zij leert ons het landschap lezen duikt met ons onder de grond. Er zijn slechts 20 plaatsen. Inschrijven is dan ook noodzakelijk. Info: Filip Hebbrecht, tel. 055/49.55.63 filip.hebbrecht@telenet.be of www.burreken.be.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u.

Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Zondag 10 april 2016

■ **VWG + OUD: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde.** Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 6u15 aan de vrije parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde van Minderbroederstraat). We luisteren en genieten van de vogelzang van de eerste boodschappers van de lente. In dit deel van de lente zijn al meer soorten vogels terug van het verre Zuiden. Ideaal dus voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar nieuwe vogelwijsjes. Einde omstreeks 9u15. Meebrengen: laarzen, verrekijker. Zie ook 15 mei.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Zaterdag 16 april 2016

■ **GZ: Zwerfvuilactie te Zingem.** Contactpersoon: Toon Langeraert GSM 0474/03.98.72. Al wie een handje wil toesteken is welkom.

■ **KBE + VA plus: Cursus zeisen.** Info: Pieter Blondé: pieter.blonde@cvn.natuurpunt.be tel. 055/33.54.49. Afspraak: om 9u bij Loods Bos t'Ename, Boskant 56, 9700 Oudenaarde, einde rond 17u. Prijs: 80 euro, te betalen op rek nr is BE91 8912 5408 8476. Maximum 8 deelnemers. De zeis lijkt in het tijdperk van de bosmaaier misschien wat ouderwets, maar heeft heel wat voordelen voor wie er weet mee om te gaan. Om van deze voordelen te profiteren zijn elementen als afstelling, werktechniek en onderhoud van essentieel belang. We gaan in deze ééndaagse cursus ondermeer in op het hoe en waarom van werken met de zeis, de wetten van het zeisblad en het afstellen van de onderdelen. Theorie én praktijk van de werkbeweging ontbreken zeker niet!

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Info: Koen Gintelenberg, koengintelenberg@hotmail.com Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken (mail voor opname in de mailinglist). Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

Zondag 17 april 2016

■ **DZ + VWG: vogelgeluiden voor dummies.** Gidsen: Koen Bilcke, tel. 0473/81.43.58 en Etienne Colpaert. Samenkomst aan de parking van de kerk van Oeselgem (Brugstraat) om 8u, einde rond 11u. Welke vogel zingt nu iedere morgen aan je slaapkamervenster? En hoe klinkt nu de koolmees? Tijdens deze wandeling in de buurt van het kasteel Te Lake concentreren we ons op een achttal veel voorkomende vogels en leren we spelenderwijs hun zang kennen. Geschikt voor families en beginners. Meebrengen: goed schoeisel, eventueel vogelgids, verrekijker.

■ **VA+ WMBV: Gezinswandeling in de Maarkebeekvallei.** Gids: Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10. Samenkomst om 14u aan de kerk van Maarke voor een natuurwandeling in de Maarkebeekvallei met speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers in het Eeckhoutbos en het Longkruidbosje. De Maarkebeekvallei strekt zich uit over de gemeenten Oudenaarde, Maarkedal en Horebeke en is grotendeels gelegen op de noordelijke (steile) flank van de Maarkebeek en doet denken aan de landschappen van Valerius De Saedeleer. Einde om 17u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, verrekijker.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

■ **ZV: Voorjaarsflorawandeling Perlinkvallei.** Wandeling doorheen de bosjes aan de oever van de Perlinkbeek. Info: Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Afspraak om 14u aan de kerk van Sint-Blasius-Boekel, Zwalm.

Zaterdag-zondag 23-24 april 2016

■ **HRZ: 20 jaar Natuurpunt Herzele.** Thema: 24 Uur Natuur. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

Zondag 24 april 2016

■ **VA-plus: Vlaamse Ardennendag te Ronse.** Centrale plaats: CC De Ververij, Wolvestraat 37 te Ronse. De Vlaamse Ardennen zijn synoniem voor glooiende heuvels, vergezichten en stilte. Dit wisselende landschap heeft door de eeuwen heen onze cultuur gevormd en omgekeerd. Veranderingen in natuur en landschap staan dan ook centraal in deze editie van de Vlaamse Ardennendag. Nieuw dit jaar is de aansluiting van de Vlaamse Ardennendag bij het thema 'Rituelen' van de Erfgoeddag 2016. Dit levert een boeiende ontmoeting op tussen erfgoed en natuur. We graven - letterlijk en figuurlijk - in het landschap en tonen dingen waaraan je eerder onachtzaam voorbijliep. Deze ontdekkingstocht krijgt vorm in een ruim aanbod aan wandelingen, workshops, infosessies en een brede informatiemarkt met randanimatie, proevertjes en andere zinnelijke strelingen rond natuur en landschap. Meer informatie vind je op www.vlaamseardennendag.be.

■ **ZV: Zomerseizoen voor de Boembekemolen.** Info: An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Geopend van 14u tot 18u. Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

■ **ZV: Laatste-zondag-wandeling: thema voorjaarsflora.** Info: An De Schrijver, tel 0484/77.72.44. Om 14u start een voorjaarsflorawandeling. Einde omstreeks 16u. Afspraak aan de Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel.

Zaterdag 30 april 2016

■ **PWG RO: Streeptocht in Tombele te Ronse.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60, of GSM -enkel die dag te gebruiken - 0474/77.82.76. Afspraak om 14u, hoek Vinkestraat / Hoogdeurnestraat. Bosreservaat, voorjaarsflora. De ganse namiddag studie van de flora van één km² (kwartierhok F3-11-11), waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende velddeterminatieken merken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora. Einde omstreeks 17u.

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack 0474/90.02.30 guido.tack1@telenet.be Voor meer info zie ook onder 30 januari. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Natuurspiegel van Oost-Vlaanderen

Rik Desmet

In de jaren 60 van de vorige eeuw gaf de Provincie Oost-Vlaanderen een reeks prestigieuze boeken uit: 'Levensspiegel van Oostvlaanderen'. De tweede band in de reeks is de 'Natuurspiegel van Oostvlaanderen' die verscheen in 1966. De provincie deed daarbij beroep op wetenschappers van de 'Fakulteit voor Landbouwwetenschappen' onder leiding van professor De Leenheer. We halen een paar weetjes en citaten (in de oorspronkelijke spelling!) uit het boek.

In dit tweede boek wordt een beschrijving van de fauna en flora, landbouw en streken van Oost-Vlaanderen gegeven. Heel veel aandacht gaat uit naar de waterhuishouding, de toestand van vóór het graven van de Gentse Ringvaart (ingehuldigd in 1969) toen er nog veel regelmatiger overstromingen optraden in Leie- en Scheldebekken. Pagina 199: "Oostvlaanderen, rijkelijk door rivieren bespoeld, bezit zeer veel alluviale gronden. Deze gronden zijn door hun natuurlijke ligging en hun helaas dikwijls ongunstige waterhuishouding uitsluitend bestemd voor blijvend grasland of wat men soms die naam waardig keurt. Dit waterzieke grasland verkeert veelal in een erbarmelijke toestand en beslaat duizenden hektaren. (…) In de verbetering van de waterzieke gronden liggen er voor Oostvlaanderen ontzaglijke verhogingen van de voederproduktie verborgen.(…) De ontsluiting van deze vrij uitgebreide kompleksen zou een landaanwinst betekenen, die de jaarlijkse verliezen zou helpen kompenseren van landbouwgronden die thans worden geofferd aan wegenbouw, industrialisatie, woningbouw, stadsuitbreiding, rekreatie, e.a." Pagina 210: "Soms is het de grote ratelaar die in het voorjaar hele percelen parasiteert (bv. in de Drongense meersen)". Voor vochtige weiden worden ook de orchideeënsoorten harlekijn, 'breedbladige' orchis en gevlekte orchis (langs de Zwalm in Rozebeke!) vermeld.
Van deze 'waterzieke' gronden blijft nu maar een fractie meer over, vaak dank zij Natuurpunt!

Opvallend bij de beschrijving van de flora is dat er ook toen al veel aandacht uitging naar de exoten. Zo lezen we dat waterpest blijkbaar vanuit Ledeberg Vlaanderen veroverd heeft (ingevoerd in 1858) en dat ook de knopkruiden al overal voorkwamen, er werd zelfs mee geëxperimenteerd als groenbemester in laagstam boomgaarden…
In die periode verdween de 'wijmenteelt', waarbij meerdere wilgensoorten gebruikt werden, om plaats te maken voor de populier: "Met hele bossen nemen ze de natte plekken in". Je krijgt er een goed overzicht van de verschillende soorten populier of 'achtkant'. Aanplanten werden als een goede belegging gezien die "o.m. talrijke notarisdochters een mooie bruidsschat moet bezorgen"…
Langs de oude Leie te Astene kwam nog massaal gele watergentiaan voor en in afwateringssloten in Drongen domineerde het waterdrieblad of 'waterklaver'.

Gele watergentiaan *foto: Teun Spaans*

Bepaald vooruitstrevend is volgend citaat, p 313: "De ekonomische waarde van natuurgebieden staat vast, doch dit ekonomisch nut weegt niet op tegen de grote kulturele, estetische, rekreatieve en wetenschappelijke waarde welke deze gebieden bezitten. Dergelijke natuurgebieden zijn onontbeerlijk voor de menselijke ontwikkeling en dragen bij tot een betere lichamelijke en geestelijke volksgezondheid. (…) Niet alleen moet de schoonheid van de natuur worden behouden maar ook dient een zo groot mogelijke rijkdom en gevarieerdheid worden gevrijwaard. Een smalle grasberm die in het voorjaar rijkelijk bloeiend de weg omzoomt, de bloemrijke dijk- of spoorhelling, de vlottende vegetatie in de brede watergangen, dit alles wat het landschap zo heerlijk siert, moet precies daarom eveneens gespaard blijven en vooral niet onzinnig met herbiciden uitgeroeid."

Kleine vuurvlinder op Jacobskruiskruid f: G. De Ghesquière

Bij de fauna beschrijving worden de roofdieren nog als 'agressief' en 'bloeddorstig' omschreven waarbij wezels zelfs "de hersenen uit de schedel van hun slachtoffer vreten". Voor natuurfotografie was blijkbaar weinig tijd of budget: de foto's zijn meestal van (slecht) opgezette dieren die nogal stuntelig geënsceneerd zijn. Geschoten otters worden voor de streek nog vermeld voor de omgeving van Oudenaarde, Zingem en Poeke. Ook otters "zijn soms zeer agressief"… Van vos en steenmarter is geen sprake! De voorspelling dat de hamster "weldra deel zal uitmaken van de Oostvlaamse fauna" kwam niet uit, de soort is in Vlaanderen op sterven na dood. De muskusrat was toen net aan zijn opmars bezig en bereikte in 1966 Gent en Ronse.

Goed nieuws toen voor de vogelkijkers: "met genoegen kan vastgesteld worden dat de schare vogelliefhebbers – die beschermd door waterdichte laarzen en gewapend met flinke kijker, de velden, bossen en moerassen doorkruist om iets van de vogelgeheimen te vernemen, - de laatste jaren bemoedigend aangegroeid is." Het jaarlijks aantal gevangen vogels tijdens de wettelijke (!) vogelvangstperiode (1 oktober tot 15 november) werd toen voor België op een minimum van 10 miljoen geschat!

In Oost-Vlaanderen was er bovendien een extra vangstperiode voor de mussen van 1 juli tot 31 augustus.

Nachtvlinders werden toen ook al onderzocht met het gebruik van lampen: in Melle werden er in 1962 en 1963 315 soorten nachtvlinders gevangen.
Bij de dagvlinders wordt het landkaartje nog als zeldzaam omschreven terwijl zilveren maan dan weer "zeer verspreid" was. De kleine vuurvlinder was nog zeer gewoon en te St-Denijs-Westrem werd zowaar al een tijgerblauwtje gevangen!

De problemen van de imkers zijn blijkbaar ook niet nieuw: "Nadien is de toestand langzaam verder achteruit gegaan, wat kan toegeschreven worden aan het verdwijnen van een aantal honinggevende planten door de intensivering van de landbouwkulturen en het stijgend gebruik van herbiciden, evenals door het optreden van bijenziekten en de talrijke gevallen van bijenvergiftiging door het gebruik van insecticiden op bloeiende gewassen."

Voor wie het boek nog op de kop kan tikken: niet twijfelen, het geeft een schat aan informatie over onze provincie.

KIES VOOR BIO-GROENTE- EN FRUITPAKKETTEN

- eigen teelt
- akkervers
- seizoensgebonden
- 15 afhaalpunten (depots)

Blauw Kasteel BVBA
Afdeling: Gastvrije Aarde
Koekoekstraat 17
9667 Horebeke Tel: 055/498791

OF BEZOEK ONZE HOEVEWINKEL

- dagelijks verse groenten en fruit
- dagvers biologisch brood en gebak
- biologische zuivelproducten en vleesvervangers
- herboristerij en natuurzuivere verzorgingsproducten

Openingsuren hoevewinkel: ma, di, do, vrij: 10u-13u en 15u30-18u30
woe: 13u30-18u30, zat : 9u-17u

Voor meer info, surf naar:
www.gastvrijeaarde.be
www.blauwkasteel.be

BLAUW KASTEEL
SCHELDEWINDREF
BIOLOGISCHE GROENTETEELT

Gastvrije Aarde

Overzicht vogelwaarnemingen september – november 2015

Dimitri Van de Populiere

Eens augustus naar zijn einde gaat, begint de trektelmicrobe bij velen te jeuken. Alle ogen naar het noorden. Ze komen eraan. Winter is coming! Helaas, dit najaar vielen de aantallen wat tegen. Te lang mooi weer waardoor alles (te) gespreid doorkwam om de grote aantallen te halen? Nog te warm ten noorden van ons? Het is gissen. Wat wel vaststaat zijn de volgende mooie waarnemingen: eerste ijsduiker sinds 1993 (nog maar de vierde in totaal), grauwe kiekendief, 8 waarnemingen van velduil, een geluidsopname van bladkoning.

Futen tot eenden

IJsduiker: 19-11 tot 14-12 (nog aanw): Eke, Tweelingsputten: 1 juv (TMA, e.v.a.). **Geoorde fuut**: 20-10: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (BDE). **Kleine zilverreiger**: al van half juli tot 6-09: tot max 3 ex: Nederename, Put VDM (DVDP, e.a.); 3-09: Ruien, Centrale: 1 ex (NDS). **Grote zilverreiger**: 35 waarnemingen. **Lepelaar**: al van half augustus tot 6-09: 1 ex: Nederename, Put VDM (DVDP); 11/14/27-09: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (WSI, JaVH); 19-09: Huise, TTP Leystraat: 14 ex over (GCO); 26-11: Vurste: 1 ex over (FV). **Ooievaar**: 19 waarnemingen. **Kleine zwaan**: 30-10: TTP Vinkemolen: 15 ex over (LNE,BHE,BDE); 6-11: Zingem, Weiput: 6 ex (KDW). **Kolgans**: 24-10: Oudenaarde, Sluis: 63 ex over (GGR); 25-10: Wannegem-Lede: 64 ex over (WSI); 9-11: Nederename: 16 ex over (GGR); 11-11: Asper: 1 ex over (JaVH), 20-11: Eke, Tweelingsputten: 1 ex (BWI); 22-11: Zingem: 1 ex over (ADV). **Dwerggans**: 9-09 tot 21-09: Heurne, kouters: 1 ex van bedenkelijke origine (ESC) in gezelschap van Indische gans. **Kleine rietgans**: 26-11: Zingem, Damstraat: 1 ex van bedenkelijke origine (ESC). **Zomertaling**: 20-10: Ruien, Centrale: 2 ex (NDS). **Brilduiker**: 23-09 tot 23-11: Eke, Tweelingsputten: 1 1e winter (LVM, e.a.); 5-11: Nederename, Ohiovijver: 1 man (DVDP); 22-11: Nazareth, Callemoeie: 1 man (WSI, NGE, e.a.); 23-11: Oudenaarde, Donk: 1 vr (LVDL).

Roofvogels

Visarend: 12-09: Ouwegem: 1 over (GCO); 1-11: Ronse, Hul: 1 over (LBA). **Rode wouw**: 19-09: TTP Leystraat: 1 over (GCO); 30-09: Michelbeke: 1 over (SDB); 25-10: TTP Vinkemolen en Mater: 1 over (LNE, ADV,LVDL). **Bruine kiekendief**: 64 waarnemingen; max: 31-08: TTP Vinkemolen 12 ex over (LNE). **Blauwe kiekendief**: 19-09: Erwetegem: 1 over (LNE); 30-10: TTP Vinkemolen: 1 over (LNE, BHE); 31-10: Asper: 1 over (JaVH); 1-11: Mullem: 1

over (DVDP); 3/8-11: TTP Leystraat: 1 over (GCO). **Grauwe kiekendief**: 11-09: TTP Leystraat: 1 over (GCO). **Smelleken**: 11 waarnemingen. **Slechtvalk**: 90 waarnemingen. **Wespendief**: 13 waarnemingen, laatste 26-09. **Havik**: 12 waarnemingen.

foto: Gilbert De Ghesquière

Rallen tot sternen

Goudplevier: 16 waarnemingen; max: 8-11: Machelen: 15 ex over (ECO, JDV,EVV). **Kleine plevier**: tot 29-09: Nazareth, Callemoeie: tot max 2 ex (JPA). **Houtsnip**: 24 waarnemingen. **Bokje**: 1-11: Eine, Snippenweide: 1 ex (DDG). **Wulp**: 6-09: TTP Leystraat: 1 over (GCO). **Bonte strandloper**: 4-09 tot 29-09: Nazareth, Callemoeie: tot max 3 ex (WSI, e.a.). 4-10: Nederename, Put VDM: 1 ex (BHE,EVDA). **Grote mantelmeeuw**: 17-10: Eke, Brug: 1 ex (TMA); 29-10: Deinze: 1 ex (NGE); 22-11: Oudenaarde, Schelde: 1 ex (JDW); 23-11: Eke, Tweelingputten: 1 ex (JHU). **Pontische meeuw**: 1-09 tot 22-11: Oudenaarde, omgeving sluis: 1 ad (NGE, e.a.); 22-11: Nazareth, Callemoeie: 3 ex (NGE,BDE,e.a.); 26/18-11: Oudenaarde, Donk: 2/1 ex (NGE,ADV). **Geelpootmeeuw**: 20-09: Oudenaarde, sluis: 1 ex (NGE); 15-10: Eine, Ohiobrug: 1 ex (NGE), 5/16/22-11: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (NGE, BDE); 26-11: Oudenaarde, Donk: 2 ex (NGE). **Zwarte stern**: 23-09: Zingem, Weiput: 1 ex (BDE).

Duiven tot lijsters

Ransuil: 8-09: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE); 23-10: Meilegem: 1 ex (USA). **Velduil**: 16/17-10: TTP Leystraat & Eine, Doorn: 1 (wellicht) zelfde ex (GCO, DDG). 30-10: TTP Leystraat: 1 over (GCO); 31-10: Bos t'Ename: 1 ex (GTA); 1-11: Beerlegem: 1 ex (DDS): 2-11: Zingem, Grootmeers: 1 over (DVDP); 29-11: Petegem, Langemeersen: 1 ex (JDT).

Draaihals: 12-09: Ruien, Kluis: 1 ex (DDD). **Kleine bonte specht**: 20 waarnemingen. **Middelste bonte specht**: 8-09: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE); 21-09: Ronse, nieuw kerkhof: 1 ex (DVE); 2/8/12-10: Ronse, Pyreneeën: 1 tot 2 ex (DVE); 18-10: Ronse, Bois Joly: 1 ex (DVE). **Zwarte specht**: 9-10: Wortegem, Spitaelsbossen: 1 roep (NDS). **Boomleeuwerik**: 25 waarnemingen; max: 25-10: TTP Leystraat: 15 ex (GCO). **Gekraagde roodstaart**: 12-09: Bos t'Ename: 1 ex (LME); 28-09: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE); **Paapje**: 21 waarnemingen: max: 17-09: TTP Leystraat: 9 ex (GCO). **Roodborsttapuit**: 20-09 & 4-10: Deinze, vallei vd Zeverenbeek: 1 ex (AB, VLO, KVE); 3-10: TTP Vinkemolen: 1 ex (JaVH,JeVH); 4-10: Zingem, weiden brug: 1 ex (ADV); 11-10: Mater: 1 ex (LVDL); 16-10: Petegem, Langemeersen: 1 ex (LVDL). **Tapuit**: 14 waarnemingen. **Beflijster**: 16-10: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE); 24-10: Michelbeke, Boterhoek: 2 ex (DBO); 27-10: Sint-Eloois-Vijve: 1 ex (PDP).

Zangers tot gorzen

Braamsluiper: 3-09: Berchem, Paddenbroek: 1 ex (NDS). **Cetti's zanger**: 18 waarnemingen. **Bladkoning**: 5-10: Ronse, Tombele: 1 roep (DVE). **Bonte vliegenvanger**: 8-09: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE); 9-09: Eine & Asper: 1 ex (DDG; JaVH). **Vuurgoudhaan**: 23 waarnemingen. **Europese kanarie**: 28-09: Asper (JaVH); 4-10: TTP Leystraat: 1 over (GCO). **Goudvink**: waarnemingen uit Ronse en Bos t'Ename (DVE, PBL). **Appelvink**: waarnemingen uit Ronse, Zulzeke en Wannegem-Lede (DVE, NDS, GCO). **Barmsijs spec**: 26 waarnemingen. **Kleine barmsijs**: 3-11: Ruien, Kluis: 1 over (BHE); 14-11: Welden, kouters: 2 over (JaVH). **Kruisbek**: 13-09: Ronse: 2 over (DVE); 28-09: Velzeke: 1 roep (NGE); 29-09 en 2-10: Ronse, Pyreneeën: 2 en 5 ex (DVE); 5/23-10: Ronse, Tombele: 1 ex (DVE); 6-11: Nazareth, Hospicebossen: 3 ex (FDH). **IJsgors**: 11-10: TTP Leystraat: 1 over (GCO); 12-10: Ronse, Pyreneeën: 1 over (DVE). **Geelgors**: 7 waarnemingen uit Ronse en Nukerke.

Aanvulling: Volgende spectaculaire waarneming werd in de vorige editie vergeten: **kleine jager**: 19-06: Ronse: 2 ex over (DVE, LVE).

Dank aan alle waarnemers!

IJsduiker in Nazareth

Niko Van Wassenhove

IJsduiker op de Tweelingsputten/Integra in Eke! Op waarnemingen.be staat de waarneming in het donkerrood. Ja, de ijsduiker is een zeldzame gast in België met slechts enkele exemplaren per winter. Op 19 november werd de vogel ontdekt door Tim Mathys. Tientallen vogelkijkers zijn de vogel dan ook komen bewonderen en met de tientallen foto's kunnen we een gans fotoboek vullen van 'onze ijsduiker'.

IJsduiker *foto's: Hugo De Bruyker*

Ik behoor al tot de oudere vogelkijkers. Want dit is mijn tweede waarneming van een ijsduiker in de regio. Het was dan ook van 1993 geleden dat er nog een vogel werd gezien. Dan zat er een exemplaar op de Biezen te Nazareth. Deze werd ontdekt op 17 januari en bleef er tot 28 januari. In het boek 'Zijn er nog Vogels' van Luc Menschaert lezen we dat er nog drie waarnemingen waren van de ijsduiker, dit telkens op de Callemoeie: van 13 tot 15 november 1977, op 5 en 6 juni 1980 (zomerkleed!) en van 3 november tot 19 december 1981. Daarmee staat de teller nu op 5 vogels in de regio.

Zeldzame wintergasten uit het noorden

In onze vogelgids staan vier verschillende duikers: de roodkeelduiker, parelduiker, ijsduiker en geelsnavelduiker. Hun namen zijn mooie beschrijvingen van hun zomerkleed, want in de winter zijn ze anoniem grijs gekleurd. Het zijn grote vogels variërend van 63 tot 90 cm lang. In de winter leven ze alleen of in kleine groepen. Ze komen vooral voor langs de kusten van Noorwegen tot in Portugal. Vogels die in het binnenland opduiken zijn waarschijnlijk na een hevige westenwind landinwaarts geblazen.

Door de zeldzaamheid en de uitzonderlijke keren dat men een duiker in beeld krijgt is de identificatie niet altijd gemakkelijk. Typisch voor deze soorten is de grote variatie in afmetingen binnen de soorten. De grootste roodkeelduikers zijn zo groot als de kleinste parelduikers en de grootste parelduikers zijn zo groot als de kleinste ijsduikers. Dus bij de vraag welke duiker het is, kan de grootte van de vogel voor verwarring zorgen. IJsduikers hebben een steil voorhoofd en platte kruin, maar parelduikers en geelsnavelduikers kunnen dit ook hebben. Anderzijds houdt de ijsduiker zijn snavel recht terwijl de roodkeelduiker en geelsnavelduiker deze omhoog richten. De zwarte halsband van het zomerkleed van de ijsduiker wordt in de winter een halve grijze halsband terwijl deze ontbreekt bij de parelduiker en roodkeelduiker maar de geelsnavelduiker heeft dit ook. De parelduiker heeft een witte achterflankvlek wanneer ze hoog op het water liggen en de grens van het grijs en wit in de hals is sterk afgelijnd. Deze kenmerken ontbreken bij de ijsduiker.

Boomkwekerij
DE BOCK LV
Wij zijn specialisten in
Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen
Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename
Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

Fiets Licht
ik fiets voor u.
WWW.FIETSKOERIER-FIETSLICHT.BE

LE ROY RINASSUR BVBA
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: leroy@rinassur.be
Crelan
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN
VERZEKERINGEN

Dus zie je een duiker van 73-88 cm lang, met een halve grijze halsband, een steil voorhoofd met platte kruin, houdt de vogel zijn snavel recht en is de snavel niet geel, is de grens met het grijs en wit op de hals niet sterk afgelijnd en heeft hij geen witte achterflankvlek wanneer de vogel hoog op het water zit, dan is dit een ijsduiker. Zo 'simpel' kan het determineren van een vogel zijn.

Zeg, waar zit die vogel nu? Zou hij weggevolgen zijn? Ik kom speciaal om hem te zien!
Tja, duikers zijn duikers en eens gedoken kunnen ze minutenlang onderblijven en een heel stuk verder boven water komen. Daardoor zijn duikers wanneer ze aan het jagen zijn geen gemakkelijke vogel om te vinden en wordt je geduld op de proef gesteld. Het is dan zoeken en blijven zoeken tot ze boven water komen. De voldoening is dan des te groter: **gevonden**!! Het is dan ook geen toeval dat het merendeel van alle waarnemingen van de duikersoorten gebeuren op grote en diepe plassen van onze regio zoals de Callemoeie, De Biezen, Donkvijver-Oudenaarde en Hazeheet te Kruishoutem. De vogel werd verschillende malen gefotografeerd met een vis in de bek. Voor ze duiken kunnen ze snorkelen. Dan liggen ze diep in het water en zitten ze met hun hoofd in het water kijkend en zoekend naar prooi. In Amerikaanse literatuur lezen we dat ze vissen vangen tot 30 cm lang met een gewicht boven de 2000 gram. Maar ze eten ook weekdieren, ringwormen en schaaldieren. Hun poten staan ver achteraan en ze zijn niet echt geschikt om op de grond te lopen.

Broeders van het noorden

In de zomer leven ijsduikers op grote en diepe plassen en baaien in bosgebieden en toendra. IJsduikers komen vooral in Noord-Amerika voor en ze broeden ook in Groenland en IJsland. In IJsland komen ze het ganse jaar voor en er zou een stabiele broedpopulatie van 300 koppels leven. Er wordt vermoed dat de Nederlandse en Belgische wintergasten van Groenland en IJsland komen.

Met een beetje geluk zit de vogel nog op de Tweeling wanneer je dit leest. Of wil je eens een roodkeelduiker zien? Op 24 januari 2016 gaan we met de vogelwerkgroep naar Schouwen-Duivenland. En wat hebben we vorig jaar gevonden en gezien aan Brouwersdam: de roodkeelduiker. Soms worden daar ook wel ijsduikers ontdekt. Er worden in Nederland een 10 tal ijsduikers gezien per winter.

Appelpluk en snoeihout sprokkelen in de Vlaamse Ardennen.

Wim Van Geert

Op zaterdag 10 oktober was het reeds om 9 uur in de ochtend verzamelen geblazen met de medewerkers van ABN-AMRO en de handen uit de mouwen te steken: een voormiddag lang het snoeihout van de hagen rondom een boomgaard verzamelen en de appelen rapen die op dat moment persrijp waren. Dit alles ging door in het kader van Energy & Collaboration.

De appelen verzameld

Plaats van afspraak was de Boembekemolen: een gerestaureerde watermolen die in het jaar 2000 door Natuurpunt Zwalmvallei werd aangekocht en waarvan de 1ste restauratiefase in mei vorig jaar werd afgerond.
Na een verwarmende koffie ging het richting werkterrein en het zou vlug duidelijk worden dat de aangetrokken fleece –of regenjasjes- overbodig zouden zijn. Het plaatselijke mountainbike parcours diende vrijgemaakt te worden van het overtollige houtafval waarbij alles letterlijk over de haag moest gegooid worden. Werkhandschoenen waren geen overbodige luxe maar door de meidoornen waren zelfs deze niet voldoende om bepaalde collega's met open handen de volgende maandag naar het werk te laten komen.

Ondertussen werden de appelen die nog aan de

bomen hingen met lange latten uit hun slaap geschud zodat alles kon verzameld worden in een traktor met aanhangwagen. Resultaat: een combinatie van 1500 kilogram Reinette, Jacques Lebel e.a.! Tijdens de werkzaamheden werden wij bovendien door de vrijwilligers van Natuurpunt getrakteerd met het lokale Boembekebier en confituurtaart van de warme bakker.

Rond het middaguur ging het met de oogst richting molen waar een mobiele fruitpers uiteindelijk 1000 liter(!) sap zou trekken. Ieder van ons heeft het proces van spoelen, raspen, persen en pasteuriseren kunnen meemaken wat best leerrijk en fascinerend was. Tegelijkertijd kon ook een blik geworpen worden op de voorbereidende werken voor de plaatsing van het nieuwe waterrad. De bedoeling hiervan is om eigen energie op te wekken en in een latere fase naar een maalvaardige molen te gaan.

De dag werd afgesloten met verse pompoensoep terwijl het voor sommige collega's eindigde in een restaurant aan de voet van de Molenberg, de gekende kuitenbijter van de Ronde van Vlaanderen.

Abelenbladsteelmineermot

Norbert Desmet

Het is misschien bruikbaar als woord in een kruiswoordraadsel, maar het hoort in Meander thuis als een merkwaardige meevaller na een nachtvlindervangst in het Kluisbos. Ook al speciaal daarbij is de datum: 2 december 2015. Wie loopt er dan nog met lampen en generators te sleuren om nachtvlinders te vangen? En toch, de moedige ploeg der 'mottenvangers Kluisbos ' waren te nieuwsgierig om achter de TV het begin van de winter mee te maken, dus die nacht werd er gevangen. Nu, winter…. Met temperaturen boven de 10° is er nog veel leven in het bos en de vangsten loonden dan ook nog steeds de moeite. Uiteraard waren dat soorten als grote en kleine wintervlinder (de laatste met ongeveer 80 eks) maar ook nog een kleine 20 andere soorten bewezen dat. Daarbij waren soms vrolijke namen als sigaarzakdrager en andere, eerder verwijzend naar de tijd: najaarsspanner, zwarte herfstspinner, berkenwintervlinder, bruine en geelbruine herfstuil…

Bovendien draag je zo bij tot het behoud van natuur in de Vlaamse Ardennen.

Bestellen kan tot en met 21/02 via www.veeakker.be/webwinkel/register
Vergeet niet je eerst te registeren en aan te geven dat je lid bent van Natuurpunt.

Meer info bij
filip.hebbrecht@telenet.be • 055-49 55 63

Afhaling van je bestelling kan op 27/02 op de volgende locaties

- 9u tot 9u15 • kasteel van Egmont Heldenlaan 90 te Zottegem
- 10u10 tot 10u25 • Parking Delhaize Zonnestraat 4 te Ronse
- 11u tot 11u15 • Bioshop 'De Zonnebloem' Parkstraat 25 te Oudenaarde

Aangetast abelenblad *foto: Gunther Groenez*

Na het opruimen van het vangstmateriaal werd nog even de tijd genomen om een aangeplante houtwal te bezoeken juist buiten het bos. Er werd destijds gekozen om met de scholen het bos te 'verlengen' met een hoogstamboomgaard, een houtwal met heel wat variatie in soorten en recent een akkertje voor akkervogels. Dit kwam tot stand met medewerking van de gemeente Kluisbergen, ANB en de plaatselijke groep NP-MOW. Zowat als verkeerde soort zaten destijds witte abelen tussen het plantgoed in plaats van grauwe. Toch scherpte de abeel de aandacht, en terecht.

Niet bij de witte maar bij een eenzame grauwe abeel aan de kant van de beek vonden we op de grond snel de typische bladeren (foto), uiteraard met de 'voorkennis' van de nachtvlindermannen, Davy De Groote, Jurgen Dewolf, Jo Glibert en Gunther Groenez. Sedert het uitkomen van een goede gids voor 'micro's' is de kennis sterk toegenomen. In de naam zit alles: een verdikking in de bladsteel, een mineergang in de voet van het blad (grauwbruin) en daarboven een groene zone in een voor de rest gewoon abelen-herfstblad. Het beestje installeert zich i n de verdikking en 'mineert' of ondermijnt de bladwanden van daaruit (het bruine deel). Ook als het grotendeels gele blad afvalt blijft naar de bladrand toe een mooi groen veldje over als appeltje tegen de dorst? De zeldzame abelenbladsteelmineermot wordt aan de streeklijst toegevoegd, met enige trots in een van onze projecten daar aan het Kluisbos. We nemen het ook op in Meander omdat de kans bestaat dat ook elders de soort hier voorkomt. Er staan immers nogal wat grauwe abelen in onze bossen, hopelijk is de aandacht gewekt.

Expeditie Natuurpunt

Ga op micro-avontuur in wild Vlaanderen

Ben je klaar om jezelf uit te dagen? Op 25 en 26 juni kan je samen met een zelf gekozen team van 4 collega's, vrienden of familieleden deelnemen aan een avontuur dat je tot in de mooiste natuurgebieden van Vlaanderen brengt. Per fiets, te voet of per kano leg je een tocht af waarmee je 1500 euro sponsort voor een natuurproject naar keuze. Slapen doe je onder de sterren. Aan de eindmeet word je feestelijk onthaald met een concert en etentje.

Elke dag opnieuw staan we klaar voor de organisatie van de dag: opstaan, werken, eten, rekeningen betalen en schoonmaken. Om dan uitgeput in de zetel te ploffen. Dat kan anders. Je hoeft niet altijd te kiezen om er een heel jaar op uit te trekken, je kan ook op micro-avontuur in eigen land.

Ga op 25 en 26 juni mee op avontuur doorheen wild Vlaanderen. Verbeter je fysieke gezondheid en reset je hoofd volledig. Je geniet er van rustige, groene routes langs Vlaamse natuur. Slapen doe je in de natuur en onder de sterren.

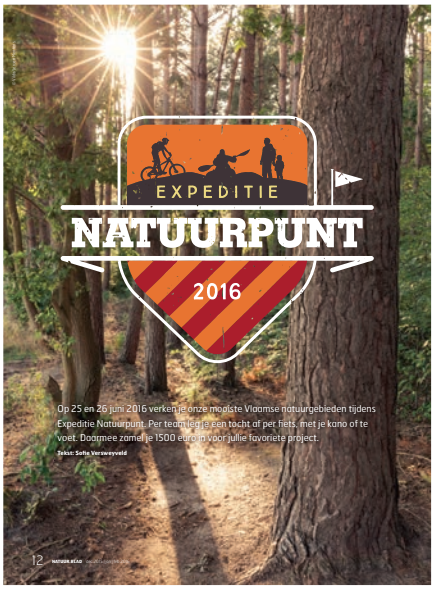

Hoe neem je deel?

- Zoek 4 teamleden en min. 1 teamhelper. Die laatste zorgt voor het vervoer en opstellen van je tent.
- Schrijf je team in op www.expeditienatuurpunt.be.

- Elk teamlid betaalt 55 euro voor inschrijving, verzekering, maaltijden en faciliteiten.
- Kies voor een fiets-, wandel- of kanoroute. Kies je voor de fietsroute, dan breng je je fiets mee naar de startplaats.
- Kies het natuurproject waarvoor je 1500 euro inzamelt. Dat bedrag gaat integraal naar jouw gekozen project.
- Van zodra je bent ingeschreven helpen wij je met inspiratie en tips om het startbedrag bij elkaar te krijgen. Je hebt ook een eigen online teampagina waarop donateurs een gift kunnen doen.
- Op 25 juni start je vóór 9u30 op jouw gekozen startpunt. Je krijgt er een sterk ontbijt (7u-9u30) om de dag goed te starten. Wil je de avond voordien al blijven slapen dichtbij de startplaats? Dat kan!
- Onderweg kom je rustposten tegen om even op adem te komen.
- 's Avonds arriveer je op de slaapplaats. Daar word je opgevangen met een warme maaltijd, vertelt een gids je meer over het gebied (en de wilde dieren die er leven) en kruip je in je tent.
- Op zondagochtend krijg je opnieuw een ontbijt en start je aan de laatste fase van Expeditie Natuurpunt.
- 's Avonds word je feestelijk onthaald bij de eindmeet!

Dit jaar kunnen 50 teams deelnemen aan Expeditie Natuurpunt. Alles wordt geregeld voor jou en je teamleden: van ontbijt tot avondeten, van douches tot slaapplaats. Jij zorgt enkel voor je snacks onderweg, kledij, tent, slaapgerief en evt. een fiets indien je voor de fietsroute kiest.
Daag jezelf en je teamleden uit en zet je goede voornemens in 2016 om in de praktijk!
www.expeditienatuurpunt.be

Visvangst Belval

Rik Desmet

Sinds 2009 is Natuurpunt, samen met de Ligue pour la Protection des Oiseaux (LPO), de gemeente Belval en de Conservatoire du Patrimoine Naturel de Champagne-Ardenne (CPNCA), eigenaar van de vijvers van Belval-en-Argonne, een 203 ha groot natuurgebied met vijvers, brede rietkragen en broekbossen.

Voor het beheer van de vijver werd er gekozen om de eeuwenoude traditie van afvissen verder te zetten. Daarbij laten we de vijver langzaam leeglopen waarbij uiteindelijk alle vis in de centrale geul verzameld geraakt.
Op 19 en 20 november werd er in vrij gure omstandigheden afgevist en dat is toch wel zwaar labeur: het slepen van het net door de geul, het verzamelen van de vis, in de dikke modderlaag sleuren met loodzware bassins vol spartelende vissen.

Het was dit jaar echter wel een wonderbaarlijke visvangst. Vooral de grote snoeken vielen op; van deze prachtige vis werd 1600 kg gevangen, meerdere van meer dan een meter lang! Daarnaast werd er ook 340 kg karper afgevist, zeelt, baars, voorn en zelfs twee palingen die via Seine en Aisne zo ver landinwaarts geraakt zijn.

Dé blikvangers waren echter de tientallen grote modderkruipers! Deze vis heeft een langgerekt bijna rond lichaam. De rug is donkerbruin tot roodbruin van kleur en over de licht geel tot oranje gekleurde flanken lopen in de lengterichting donkere vlekkerige banen. Rond de bek bevinden zich tien bekdraden. Grote modderkruipers kunnen ongeveer 30 centimeter lang worden. Ze verkiezen ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. Daarbij worden wel hoge eisen gesteld aan het milieu, voor het departement Marne is dit overigens de enige vindplaats! De grote modderkuiper voedt zich met kleine prooien zoals wormen, watervlooien,

P.V.S. electronic developments
ELEKTRONICA
-ontwerp -productie -consulting
Alle info: info@pvsed.com of tel.055/49.60.12
na afspraak: Neerstraat 28, Nederzwalm
+ ZAKLAMPEN
merk FENIX
Volledige gamma op: www.fenix-nederland.nl

BEATRIJS
boeken, boeken & boeken
www.beatrijs.be
BOEKHANDEL
Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel: 055/31.44.77
Fax: 055/30.03.45

Zwaar labeur... *foto: Rik Desmet*

muggenlarven, waterpissebedden en kreeftjes. Door een gespecialiseerde huid- en darmademhaling kunnen lage zuurstofgehalten overleefd worden.

Minder positief was de massale aanwezigheid van giebel. Giebel komt waarschijnlijk oorspronkelijk uit centraal Europa en Siberië maar komt sinds de 17e eeuw in West-Europa voor. De soort heeft een voorkeur voor stilstaand tot langzaam stromend water met waterplanten. De voortplanting van giebel is bijzonder. De West-Europese populaties bestaan namelijk hoofdzakelijk uit vrouwtjes die zich ongeslachtelijk voortplanten door mee te paaien met andere karperachtigen. Het sperma van de andere karperachtigen zorgt ervoor dat de eitjes bevrucht worden, maar doordat er geen kernversmelting plaats vindt ontstaan er enkel vrouwelijke giebelnakomelingen. Hierdoor is één giebel al in staat een populatie te starten als er andere karperachtigen in het water aanwezig zijn. In de Argonne werd de soort vermoedelijk ooit opzettelijk ingevoerd als 'voedervis' voor de roofvis. Omdat we streven naar een evenwichtig visbestand werd er een paar ton giebel afgevoerd om zo meer ruimte te geven aan blank- en rietvoorn. Ook de exoot blauwbandgrondel is trouwens ook al goed ingeburgerd. Op de laatste vergadering met de eigenaars werd er beslist om drastisch in te grijpen om verlost te zijn van de giebels en een meer natuurlijk visbestand te krijgen. Ook in 2016 zal er afgevist worden om daarna de vijver in 2017 droog te laten staan.

Voor de agenda: op 7 mei vindt het tweede Belvalfeest 'New look' plaats met tal van activiteiten rond de vijver. Meer info op www.etangs-belval-argonne.

De Mediawatcher

Jacht op de wolf

In Frankrijk zorgt de wolf al een tijdje voor controverse. In 2014 zijn in de streken Hautes-Alpes en Alpes-de-Hautes-Provence 8500 schapen door wolven gedood. Het aantal wolven wordt op 300 geschat voor heel Frankrijk. De overheden volgen de eisen van de verbolgen boeren. Het aantal wolven dat gedood mag worden wordt opgetrokken van 25 en 36 en Ségolène Royal, de Franse milieu(!) minister, wil een aanpassing van de conventie van Bern om het afschot makkelijker te maken. De Franse natuurbeschermers gaan in het verzet en wijzen op de rol van de wolf in het ecosysteem én op de mogelijkheden om de kuddes te beschermen tegen aanvallen van wolven.
(De Morgen, 16-10-2015)

Nu ook in onze streek bevers!

De bever is vanuit het oosten van Vlaanderen bezig aan een veroveringstocht richting het westen. Duidelijke sporen in de Boven-Scheldevallei in Asper (tussen Gent en Oudenaarde), leidden tot de meest westelijke waarneming in ons land.
Na de vondst van een omgeknaagde boom langsheen de Boven-Schelde in Asper volgde enkele dagen later met een trailcam de bevestiging dat er een bever zat. De vallei van Boven-Schelde biedt met de vele oude meanders en een aantal natte meersen een geschikt leefgebied voor de bever. Ook voor verdere uitbreiding langs de Boven-Schelde liggen de kaarten goed. Natuurgebieden als de Bourgoyen-Ossemeersen, de Scheldemeersen en de Snippeweide bieden voldoende leefgebied voor meerdere beverkoppels. Vanuit Deinze kunnen we maar hopen dat deze soort ook de weg naar de Leievallei vindt!
(Natuurpuntbericht 18-11-2015)

Bescherming ruimtelijk bedreigde bossen

De Vlaamse meerderheid heeft beslist om 12.500 hectare waardevol maar bedreigd bos te beschermen. De commissie leefmilieu van het Vlaams Parlement keurde een procedure goed die moet leiden tot een ontbossingverbod van de zogenaamde toplaag van de meest waardevolle bossen in Vlaanderen die niet in natuur- of bosgebied liggen. Na inspraak van het brede publiek via een openbaar onderzoek, zal de

toplaag op kaart worden vastgelegd en kan enkel nog ontbossing plaatsvinden na de goedkeuring van de Vlaamse Regering. De achterliggende gedachte is dat sommige bossen zo waardevol zijn dat je ze niet kan compenseren.

Stiltegebied Zulte

Op zondag 20 december 2015 werd het stilste plekje van Zulte onthuld. Na een selectie van 9 potentiële stilste punten met input van de bevolking werden door de geluidsdeskundigen van de Provincie Oost-Vlaanderen metingen uitgevoerd. Dit punt bevindt zich langs de Oude Leie-arm op de grens tussen Olsene en Gottem. Stiltegebieden zijn niet gedefinieerd als absoluut zonder geluid maar als een aangenaam geheel van geluiden waarbij de natuurlijke geluiden zoals het ruisen van bomen en riet, het kabbelen van water en loeien van koeien de bovenhand hebben. Deze plek is zoals een stilste punt hoort te zijn het gemakkelijkst bereikbaar te voet of met de fiets.

Baardvleermuizen in Paulatem

Op de zolder van de Sint-Gangulphuskerk in Paulatem huist de grootste gekende Oost-Vlaamse kolonie baardvleermuizen. Een houtwormprobleem vormde een risico voor het antieke kerkje én voor de vleermuizen. Dankzij een samenwerking tussen de Oost-Vlaamse Vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt, Monumentenwacht Oost-Vlaanderen en de aannemer bleef de kolonie gespaard.

Dat een kolonie van dergelijke grootteorde op deze kerkzolder huist, is niet toevallig. De Sint-Gangulphuskerk ligt vlak bij het bosrijke kasteelpark Ten Bieze, dat dienst doet als jachtgebied voor de vleermuizen. Daarnaast is dit monumentje één van de weinige die niet ten prooi gevallen zijn aan een overdosis verlichting. Vleermuizen, en zeker baardvleermuizen, zijn immers heel lichtschuwe dieren.

Deze kolonie wordt jaarlijks opgevolgd en kent een gestage maar zekere groei. In kerk was er echter een probleem van houtwormaantasting. Om het erfgoed te behoeden voor verder verval was een behandeling dan ook noodzakelijk. Dergelijke aantasting wordt doorgaans behandeld door de ruimte te begassen met zwaveldifluoride, een giftig gas. Omwille van het ideale seizoen naar ontwikkeling van de insecten (uitkomen van de eieren) wordt dergelijke behandeling in de periode juni-juli-augustus uitgevoerd. Maar voor vleermuizen is dit net middenin de kraamtijd, één van de meest kritieke periodes.

Gelukkig is de lokale kerkfabriek ‘haar’ kolonie zeer genegen en daarom werd samen met Monumentenwacht Oost-Vlaanderen en aannemer Anticimex bekeken om alles in het werk te stellen zodat impact tot een absoluut minimum kon beperkt blijven.

Door de goede samenwerking kon deze kolonie goed gemonitord worden voor en na de werken om een eventuele impact te meten. Na de werken bleek dat de kolonie de werken goed doorstaan had.

(Natuurpuntbericht 13-11-2015)

Vleermuizen op stal

Vleermuizen zijn een miljardenbusiness voor de landbouw en veeteelt. Dankzij hun dieet kunnen boeren over de hele wereld veel geld uitsparen aan insectenbestrijding. En dat is niet alles: ook de consument en het milieu hebben er baat bij.

Vleermuizen verorberen per nacht ongeveer een kwart tot zelfs de helft van hun lichaamsgewicht aan spinnen, motten en muggen. We kunnen hen dus als natuurlijke insectenbestrijders beschouwen. Dat is vooral belangrijk voor de landbouw en veeteelt, aangezien ze de boeren zo een handje toesteken om de gewassen en het vee te verlossen van schadelijke beestjes. Het vangen van pestinsecten door vleermuizen is voor de landbouwsector minstens 1 miljard euro waard.

(Natuurpuntbericht 5 -11-2015)

Buizerd met prijskaartje

Het leek er eerst op dat de vraagprijs 60 euro was, maar na een tweede lezing kwam ‘6Q’ aan het licht. Gilbert De Ghesquière fotografeerde deze ‘epaulettebuizerd’ in de Scheldemeersen te Eke. Via waarnemingen.be kwam onmiddellijk reactie van Pieter Vantieghem die wist dat de vogel moest gemerkt zijn aan de universiteit van Bielefeld in Duitsland. Gilbert gaf de waarneming door aan het Duitse instituut waarop professor Oliver Krüger hem bedankte en nog volgende details gaf:

“*I ringed this bird on the 12th of June 2015 as a chick about 10 km northwest of Bielefeld (52.12045 N and 8.36685 E). It is a female of the intermediate plumage morph and she was raised in a brood of three chicks. It is the first reported sighting of her*”.

Wilde bijen verhogen productie appels en blauwe bessen

Behangersbij *foto: Gilbert De Ghesquière*

Nu onze honingbijen het lastig hebben wordt ook veel onderzoek gedaan naar de rol van wilde bijen. Wilde bijen leveren een aanzienlijke bijdrage aan de productiewaarde van appels en blauwe bessen. Volgens een nieuwe studie van Alterra Wageningen UR in opdracht van de Nederlandse overheid gaat het jaarlijks om een meerwaarde van duizenden euro's per hectare. Hoewel wilde bijen in minder grote aantallen voorkomen dan honingbijen, nemen ze meer dan de helft van de totale bestuiving van appelbloesems voor hun rekening.
Deze resultaten zijn belangrijk volgens de onderzoekers omdat naast de honingbijen ook veel soorten wilde bijen onder enorme druk staan. Vandaar nog maar eens het belang van een natuurrijk landbouwgebied!
(Vilt Nieuwsbrief, 10-09-2015)
Een mooie film over wilde bijen vind je op https://vimeo.com/129712987

Nieuwe wind bij het ABS?

Eindelijk klinkt ook vanuit het ABS de roep op een afstemming van het aanbod van varkens op de vraag. Naast dringende hulp aan de sector in nood pleiten ze voor een mentaliteitswijziging.
De ABS-varkenshouders trekken aan de alarmbel: "Tot nu toe werd er een klein budget besteed voor kleine maatregelen maar op daadwerkelijke, structurele maatregelen, blijft het nog steeds wachten." De varkenshouders moedigen de minister aan om een 'mentaliteitswijziging' aan te zwengelen in de sector als het gaat over aanbodbeheersing. Ze wijzen daarbij naar veevoederfirma's en slachterijen die baat hebben bij een (te) grote productie terwijl de varkenshouder de dupe is.
(Vilt Nieuwsbrief, 6-11-2015)

Donkerrode lijst

Voor 40 vogelsoorten is het afgelopen jaar het risico toegenomen dat ze zullen uitsterven. Dat blijkt uit de internationale IUCN-rode lijst. Voor Vlaanderen kennen zomertortel, kievit en scholekster een zorgwekkende achteruitgang.
De zomertortel was altijd een erg algemene zomergast in West-Europa, maar ging de voorbije 16 jaar wereldwijd achteruit met minstens 30 procent en krijgt op de IUCN-lijst het label 'kwetsbaar'. In verschillende West-Europese landen, waaronder België, bedraagt die achteruitgang zelfs meer dan 90%. Vermoedelijk wordt dit veroorzaakt door een combinatie van meerdere factoren, zoals het gebruik van chemische herbiciden waardoor de voedselvoorraden afnemen, het verlies aan geschikte broedplaatsen, maar ook de jachtdruk. Naar schatting worden in Frankrijk alleen al jaarlijks 40 000 zomertortels afgeschoten. Dergelijke alarmerende cijfers nopen tot meer actie.
(Natuurpuntbericht, 29-10-2015)

Plaats voor distels

Natuurpunt roept nogmaals op om de strenge wetgeving die er in ons land bestaat rond de bestrijding van distels op te heffen. In onze buurlanden is de bestrijdingsplicht al lang afgeschaft. Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege lijkt voorlopig niet bereid om de bestrijdingswet af te voeren. Bovendien is de wetgeving over distelbestrijding ook een behoorlijk juridisch kluwen tussen gewestelijke en federale

Distelbloem *foto: Gilbert De Ghesquière*

wetgeving én het Europees landbouwbeleid.
(Vilt Nieuwsbrief, 5-11-2015)

2015: geen boerenjaar voor de uilen

Strenge (boze?) ransuil *foto: Paul Vandenbulcke*

Na een opvallend succesvol broedseizoen in 2014 werd 2015 als gevolg van het lagere muizenaanbod in het voorjaar, zwerfgedrag tot ver buiten Vlaanderen en de enorme verkeersimpact een slecht jaar voor de bosuil en een eerder matig jaar voor de andere uilensoorten.
In 2014 vlogen minstens 3000 jonge kerkuilen uit het nest in Vlaanderen (cijfers Kerkuilwerkgroep Vlaanderen). Mogelijke verklaring voor die eerder hoge aantallen zijn de uitzonderlijk zachte winter, een goed notennajaar en een heuse boost van de muizenpopulatie. Deze goede resultaten deden het beste verhopen voor 2015 maar er was slechts een toename van 5 %. Gemiddeld vlogen er slechts 3 jongen uit per uilenbroedsel, in een goed jaar zijn dat er 5 tot zelfs 7. Vanwege een hoge bezettingsgraad van de potentiële leefgebieden in 2014 was de dispersieafstand van kerkuilen dit jaar groter en belandden ze mogelijk vaker in Wallonië of verder.
Ook het verkeer heeft een enorme impact op het uilenbestand. Ongeveer 60 % van de jongen die de uilenwerkgroep in Vlaanderen ringt, wordt binnen de 6 maanden gemeld als verkeersslachtoffer
Ook voor de bosuil was 2015 een slecht jaar. Ondanks de zachte winter waren er relatief weinig muizen in het vroege voorjaar. Bosuilen broeden al vanaf februari-maart en bij het uitkomen van de eieren (in april) waren er bijna geen bosmuizen meer beschikbaar. Veel nesten mislukten en het aantal uitgevlogen jongen was zeer laag: 1 of 2, hooguit 3 per nest.
Voor steenuilen waren er sterke provinciale verschillen. Limburg kende een uitstekend broedseizoen, in de andere provincies waren de cijfers normaler.
(Natuurpuntbericht, 4-11-2015)

EU-biodiversiteitsbeleid voldoet niet

Volgens een tussentijds rapport van de Europese Commissie is, ondanks de Europese Biodiversiteitsstrategie 2020, het verlies aan biodiversiteit en de achteruitgang van ecosystemen niet gestopt. Vooral de druk door stadsuitbreiding, infrastructuur, intensieve landbouw, bosbouw en visserij is toegenomen.
Het rapport geeft een score aan zes prioriteiten, slechts één doel – de aanpak van invasieve soorten – is op weg om tegen 2020 gehaald te worden. De bijdrage landbouw en bosbouw aan biodiversiteit krijgt een code rood: geen significante vooruitgang. Het realiseren van het Natura 2000-netwerk, het herstel van ecosystemen, de bijdrage van visserij en de aanpak van de biodiversiteit wereldwijd krijgen een code oranje: vooruitgang, maar onvoldoende.
Samen met het rapport worden de resultaten van een Europese opiniepeiling over het biodiversiteitsverlies bekendgemaakt. Acht op de tien Europeanen is bezorgd over de effecten van biodiversiteitsverlies. Het besef leeft dat biodiversiteitsverlies negatieve gevolgen kan hebben voor de gezondheid en het welzijn van de mens, en uiteindelijk ook voor onze economische ontwikkeling.
Om het biodiversiteitsverlies tegen 2020 alsnog te stoppen, doet de Europese Commissie in zijn 'mid-term review' een resem aanbevelingen. Ten eerste moeten de lidstaten de natuurwetgeving van de EU beter implementeren. Meer dan driekwart van de belangrijke natuurlijke habitats zijn er slecht aan toe en veel soorten worden met uitsterven bedreigd. De strijd tegen biodiversiteitsverlies staat of valt ook met de mate waarin met biodiversiteit rekening wordt gehouden in het beleid op het vlak van landbouw, bosbouw, visserij, regionale ontwikkeling en handel.
(Vilt Nieuwsbrief, 5-10-2015)

Toch extra leemontginning in Oudenaarde

De Vlaamse regering heeft het licht op groen gezet voor een extra leemontginning in Mater en Volkegem. Tegen dat plan was nochtans heel wat protest ontstaan en werden meer dan 150 bezwaarschriften ingediend. De oorspronkelijk beoogde veertig hectare landbouwgrond is wel beperkt tot net

geen tien hectare. De actiegroepen overwegen de beslissing aan te vechten bij de Raad van State.
De Vlaamse regering licht ook toe dat de nieuwe leemontginning niet mag aangesneden worden vooraleer de bestaande ontginning, aan de overkant van de Holleweg, is afgerond. Dat zou in 2032 het geval zijn.
(Vilt Nieuwsbrief, 2-11-2015)

Ik wil de grootste…

Eind 2014 waren ruim 228 000 Vlamingen of gezinnen lid van een natuurvereniging, wat bijna zeven keer zoveel is als twintig jaar geleden. Natuurpunt is met bijna 100 000 leden de grootste.
(Vilt nieuwsbrief, 2-11-2015)

Ook eens goed nieuws van Joke!

Vlaams minister Joke Schauvliege verklaarde op de algemene vergadering van Natuurpunt in Vilvoorde dat het mogelijk zal blijven om kleine natuurgebieden op te richten en te beheren. Natuurpunt heeft een half jaar lang campagne gevoerd, onder andere met 80 000 handtekeningen, om minister Schauvliege te overtuigen dat het beleid de lokale natuur dichtbij de Vlaming (financieel) niet mag achterstellen.

Riviercontract tegen overstromingsrisico

Om het overstromingsrisico in de Maarkebeekvallei drastisch te verminderen, hebben de Vlaamse Milieumaatschappij, Provincie Oost-Vlaanderen, Oudenaarde en Maarkedal de handen in mekaar geslagen. Dat engagement hebben ze in een riviercontract gegoten en op 1 december 2015 ondertekend.

Met dit contract zetten de vier partners het schouders onder een pakket maatregelen die nodig zijn om het overstromingsrisico in de toekomst te verminderen. De Maarkebeek is in het verleden al een paar keer overstroomd, met alle gevolgen van dien voor de bewoners van de vallei. Het riviercontract is het startsein voor een hele reeks ingrepen op en rond de Maarkebeekvallei. De komende jaren zal men in de vallei dan ook regelmatig veranderingen zien die een duidelijke ruimtelijke impact hebben.
Belangrijk daarbij is ook dat de maatregelen

Maarkebeek *foto: Gilbert De Ghesquière*

kaderen in een breder ruimtelijk verhaal voor de volledige beekvallei. Dit gebeurt via een participatief proces met alle betrokken actoren en bewoners. Het eindresultaat van dit proces is een gedragen gebiedsvisie die de globale ontwikkelingsrichting voor de Maarkebeekvallei zal aangeven.

Hoe opgebouwd?

Het riviercontract voor de Maarkebeek is het eerste totaalplan dat volledig rekening houdt met de 3 P's van de meerlaagse waterveiligheid: protectie, preventie en paraatheid.

- Protectieve maatregelen. In het contract staan structurele maatregelen die de kans op overstromingen doen afnemen zoals het bouwen van dijken en gecontroleerde overstromingsgebieden.
- Preventie betekent voorkomen dat er schade optreedt aan gebouwen bij overstromingen door deze waterbestendig te maken. Daarnaast zullen ook nog niet aangesneden bouwgronden een grondige analyse ondergaan om te bepalen of bouwen er al dan niet nog wenselijk is. In de nog geschikte zones zal nieuwe bebouwing voldoende hoog moeten zijn om de schade bij overstromingen te beperken.
- Paraatheid betekent dat er bij dreigende overstroming tijdig gewaarschuwd wordt. Dit moet garanderen dat de bevolking en de hulpdiensten tijdig de nodige maatregelen kunnen nemen.

https://www.vmm.be/nieuws/archief/riviercontract-maarkebeek-moet-overstromingsrisico-verminderen

http://www.oost-vlaanderen.be/public/wonen_milieu/ruimtelijke_ordening/Gebiedsgericht/gebiedsvisie_maarkebeek/

Natuurindicatoren 2015

Het natuurindicatorenrapport bundelt dit jaar de belangrijkste bevindingen rond de 2020 doelen van de Europese Biodiversiteitsstrategie.
In die strategie 2010-2020 is Streefdoel 2 het handhaven en verbeteren van ecosystemen en ecosysteemdiensten. De nieuwe INBO natuurindicator 'Toestand en trend van ecosysteemdiensten' geeft de toestand en trend van 16 ecosysteemdiensten in Vlaanderen weer. Die toestand wordt onder andere geëvalueerd door de vraag naar en het aanbod van een ecosysteemdienst te vergelijken. Daaruit

blijkt dat voor 15 van de 16 ecosysteemdiensten de vraag steeds groter is dan het aanbod, en dat voor de meeste diensten de vraag ook verder toeneemt. Hierdoor worden de meeste ecosysteemdiensten in Vlaanderen intensief gebruikt of benut, en staat het natuurlijk aanbod onder druk. Dit stemt overeen met de conclusies uit de *Mid Term Review* van de Europese Biodiversiteitsstrategie 2020, nl. dat ecosystemen en hun diensten nog steeds achteruitgaan op Europees niveau.
Ook voor Streefdoel 1 stemmen de conclusies op Vlaams niveau overeen met de Mid Term Review. Een klein aantal habitats en soorten van de Habitatrichtijn gaat er licht op vooruit, maar een meerderheid bevindt zich toch nog in een ongunstige staat van instandhouding. Aan het huidige tempo worden de doelstellingen tegen 2020 niet gehaald.

Meer info: https://www.inbo.be/nl/nieuws/natuurindicatoren-2015.

Boekbesprekingen

Walter Belis

- **Eggermont N., 2015. Climate Express, Sporen van verandering, EPO, Berchem, 199 blz., ISBN: 978 94 6267 052 5, € 19,95.**

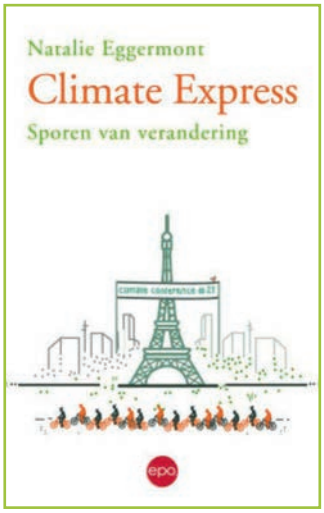

Het klimaatprobleem moeten we in een ruim kader bekijken, het draagt bij aan het aantal burgeroorlogen, spanningen tussen landen en de omvang van vluchtelingenstromingen. De stijgende temperaturen leiden tot spanningen rondom water en energie. Maar ook de kans op natuurrampen neemt toe door de klimaatsverandering. Het vuur ligt aan onze schenen en de tijd tikt meedogenloos verder. Indien er wereldwijd niet snel iets verandert in het klimaatbeleid, dan gaat de kans om de opwarming van de aarde een halt toe te roepen verloren. Het gevaar situeert zich niet alleen aan de polen of in de regenwouden, ook wij lopen gevaar indien we niet snel verstandige keuzes maken. Natalie Eggermont is spoedarts, moraalfilosofe en milieuactiviste. In deze laatste hoedanigheid legt ze in dit boek uit waarom de sociale en ecologische crisis hand in hand gaan, waarom we het systeem en niet het klimaat moeten veranderen, wat het belang van massamobilisatie en de opbouw van een sterke burgerbeweging is, en welke sporen van verandering de klimaatbeweging kan bewandelen om ons uit de miserie te halen. Wie nog met vragen rondloopt, leest best zo vlug mogelijk dit handboek voor de klimaatactivist.

- **Jansen B., 2015, Veldgids Slakken en mossels, Zeist, KNNV Uitgeverij, 272 blz., ISBN: 978 90 5011 515 5, € 29,95.**

De ene heeft oog voor vlinders, de andere luistert naar de zang van vogels. De ene buigt zich over planten,

de andere over de microscoop. Elke natuurliefhebber heeft zo z'n stokpaardje. Bert Jansen verzamelt al van kindsbeen af slakken en schelpen. Waarom niet? Intussen heeft hij een verzameling opgebouwd die uit enkele tienduizenden exemplaren, uit de hele wereld, bestaat. Deze veldgids beperkt zich tot Nederland, alsof dat een verwijt zou zijn. Dit naslagwerk beschrijft ruim 200 soorten en van elk verschaft de auteur ons informatie over verschijningsvorm, hoogte, breedte, kleur en habitat. Bovendien sluit Bert Jansen telkens de beschrijving af met wat weetjes en achtergrondinformatie. De verspreidingskaartjes zijn, ondanks het kleine formaat – het is ook een zakgids – overduidelijk. Het boek is fraai geïllustreerd met talrijke kleurenfoto's en illustraties en de auteur geeft tevens tips voor wie zich bezighoudt met beheerwerken of voor wie wil verzamelen. Deze gids heeft een aantal pluspunten, enerzijds vult hij een leemte op. De bestaande naslagwerken waren ronduit gezegd verouderd. Er was eigenlijk ook geen gids van praktisch formaat in het Nederlands op de markt verkrijgbaar en anderzijds richt dit populair-wetenschappelijk naslagwerk zich tot een zeer ruim publiek. Ervaren malacologen, amateurs, absolute beginners en beheerders, allen zullen ze er plezier aan beleven.

- **Baker N., 2015. Buitenbeestjes, Kosmos Natuur, Amsterdam, 128 blz., ISBN: 978 90 21560 83 0, € 17,99.**

In verwilderde maar ook in natuurlijk aangelegde en netjes onderhouden tuinen vinden we al snel een boel kleine dieren die er voedsel zoeken, ruimte om uit te rusten, nestgelegenheid of een beschutte plek om te overwinteren. In een niet al te nette, kleine tuin kunnen al snel enkele honderden soorten dieren leven. De meeste zult u niet opmerken omdat ze heel klein zijn of diep in de bodem leven. Toch als u regelmatig rondkijkt, zult u steeds weer voor nieuwe

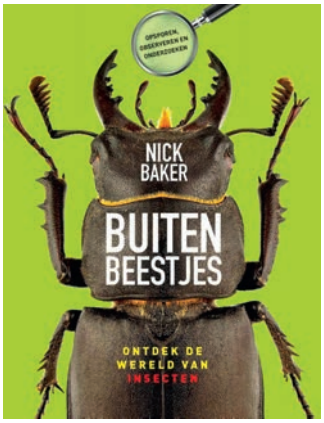

verrassingen komen te staan. Deze beestjes verrichten bijzonder nuttig werk en beheersen als het ware de wereld want zonder hun 'arbeid' zou onze planeet er totaal anders uitzien. Of we het nu prettig vinden of niet, ze kruipen ongestoord rond in de tuin en bezoeken soms ook ons huis. De auteur, een Engelse bioloog, schrijver, radio- en tv-presentator, onder andere van jeugdprogramma's van de BBC en natuurdocumentaires voor Discovery Channel en National Geographic wekt onze nieuwsgierigheid voor het bijzondere 'werk' van mieren, vliegen, wespen, spinnen en libellen. Nick Baker verschaft nuttige weetjes maar bedacht ook leuke activiteiten voor jong en oud. Buitenbeestjes geeft een inleiding maar is vooral een doeboek voor jong en minder jeugdig.

We delen in de rouw van

Mevrouw Godelieve Bultinck, kinderen en kleinkinderen bij het overlijden van hun echtgenoot, vader en grootvader de heer Renaat Lootens. Hij werd geboren te Eeklo op 6 september 1933 en overleed te Deinze op 17 november 2015. Renaat, vader van Viviane, was vroeger een gewaardeerd medewerker van De Wielewaal.

Erik, Luc en Dirk Verroken en de families Vandenhoucke en Vanderswalm bij het overlijden van hun moeder en familielid mevrouw Claire Vandenhoucke, weduwe van de heer Dion Verroken. Ze werd geboren te Ronse op 13 april 1932 en overleed er op 28 november 2015.

Het bestuur van VA+ en de redactie van Meander wensen aan u, lezer, van harte een beloftevol en natuurrijk 2016 toe!

1-2016

14de jaargang nr. 1 januari-februari-maart 2016
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
v.u. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09/386.38.95

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Meander

Zaterdag 30 januari 2016 om 20u in zaal Amigo, Heurnestraat 235 te Oudenaarde-Heurne

‘Natuur vanuit de hemel en rond de noordpoolcirkel’

door Wouter Pattyn en Bart Heirweg

De afgelopen jaren zweefde Wouter Pattyn over de fraaiste Vlaamse natuurgebieden en toonde zich van zijn meest ‘bevlogen’ kant. De mooiste natuurgebieden van Vlaanderen zoals je ze zelden te zien krijgt! Na de pauze neemt Bart Heirweg ons mee naar het hoge noorden. We brengen eerst een winters bezoek aan IJsland en trekken vervolgens verder naar de Lofoten, een eilandengroep langs de kust van Noorwegen.Meer info in de kalender.

Zaterdag 6 februari in Deinze

'Over de Argonne'

Presentatie door Rik Desmet. Een ‘ouderwetse’ voorstelling met een vleugje nostalgie, over natuurstudie, natuurbehoud en natuurbeleving in een streek die bekend is bij veel Vlamingen. Meer info in de kalender.

Vrijdag 12 februari in Bavegem en zaterdag 13 februari in Deinze

‘Flirten in het groen’

Presentatie door Joeri Cortens, lesgever bij Natuurpunt Educatie, maar ook gekend door zijn tv-optredens bij ‘Het zijn net mensen’ op Vier, ‘Wild van dieren’ en door zijn wekelijks radionatuurpraatje bij De Madammen. Meer info in de kalender onder 12 en 13 februari.

Zaterdag 2 april 2016 in zaal Ter Wilgen, Poelstraat 70 te Deinze

'In het spoor van de Inca’s, met Karel en co in Peru’

door Karel en Alma De Waele

Powerpointpresentatie over een reis van 20 dagen naar het mythische Peru. Verschillende boeiende streken werden bezocht waaronder het adembenemende hoogtepunt van de reis: Machu Picchu, één van de nieuwe wereldwonderen. Meer info in de kalender.

